
**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ GMINY, Z UWZGLĘDNIENIEM
OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH
NA POTRZEBY OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU
GMINY BARUCHOWO NA LATA 2021-2027**

**GMINA BARUCHOWO
POWIAT WŁOCŁAWSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA BARUCHOWO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

BARUCHOWO 2021

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Ewelina Ziółkowska - Analityk

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Sfera społeczna.....	4
1.1 Demografia	4
1.2 Edukacja	8
1.3 Kultura, sport i rekreacja	11
1.4 Pomoc społeczna.....	17
1.5 Opieka zdrowotna	20
1.6 Aktywność społeczna.....	21
1.7 Bezpieczeństwo publiczne	24
2. Sfera gospodarcza	25
2.1 Podmioty gospodarcze i lokalny rynek	25
2.2 Rynek pracy.....	29
3. Sfera przestrzenna	31
3.1 Przestrzeń i środowisko	31
3.2 Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna	44
3.3 Mieszkalnictwo.....	45
3.4 Zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną	48
4. Analiza zdolności inwestycyjnej.....	55
5. Analiza potencjału jakości życia i wyniki badania ankietowego.....	60
6. Analiza SWOT – podsumowanie diagnozy	67
Spis tabel, wykresów i rysunków	72

Wstęp

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Niniejsza diagnoza została przygotowana na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Baruchowo na lata 2021-2027. Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Baruchowo, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i zadań.

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy zostaną uwzględnione w Strategii.

1. Sfera społeczna

W ramach diagnozy sfery społecznej przeanalizowano następujące elementy:

- sytuację demograficzną,
- dostęp do placówek edukacyjnych i wyniki w nauce dzieci i młodzieży ze szkół,
- dostęp do usług kulturalnych i różnych form sportu i rekreacji,
- dostęp do usług w zakresie pomocy społecznej,
- dostęp do usług zdrowotnych,
- aktywność społeczną,
- poziom bezpieczeństwa.

1.1 Demografia

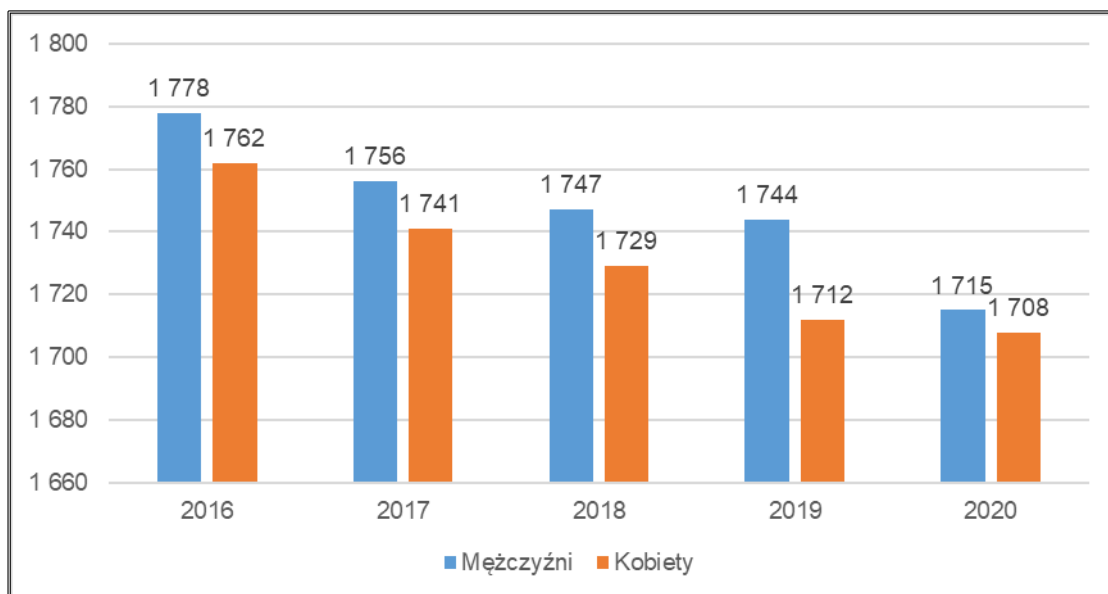
Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Baruchowo w roku 2020 na terenie gminy zamieszkiwało 3 423 osób (0,17% ludności województwa kujawsko-pomorskiego i 4,00% ludności powiatu włocławskiego), z czego liczba mężczyzn wyniosła 1 715 osób (50,10%), a liczba kobiet 1 708 osób (49,90%). Porównując dane dot. liczby ludności w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016, można zauważyć, że liczba mężczyzn zmniejszyła się o 63 osoby, tj. o 3,54%, natomiast liczba kobiet spadła o 54 osoby, tj. o 3,06%.

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	3 540	3 497	3 476	3 456	3 423
Mężczyźni		1 778	1 756	1 747	1 744	1 715
Kobiety		1 762	1 741	1 729	1 712	1 708

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Baruchowo

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Baruchowo w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Baruchowo

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Baruchowo, gęstość zaludnienia na obszarze gminy w 2020 roku wynosiła 32 os./km².

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2016-2020, odnotowano:

- spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym o 5,34%,
- spadek ludności w wieku produkcyjnym o 4,87%,
- wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o 4,17%.

Tabela 2. Ludność gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	656	641	630	631	621
	Mężczyźni (do 17 lat)		343	330	325	330	317
	Kobiety (do 17 lat)		313	311	305	301	304
Ludność w wieku produkcyjnym	Ogółem	Osoba	2 237	2 198	2 182	2 153	2 128
	Mężczyźni (18-65 lat)		1 225	1 206	1 204	1 192	1 184
	Kobiety (18-60 lat)		1 012	992	978	961	944
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	647	658	664	672	674
	Mężczyźni (> 65 lat)		210	220	218	222	214

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
	Kobiety (> 60 lat)		437	438	446	450	460

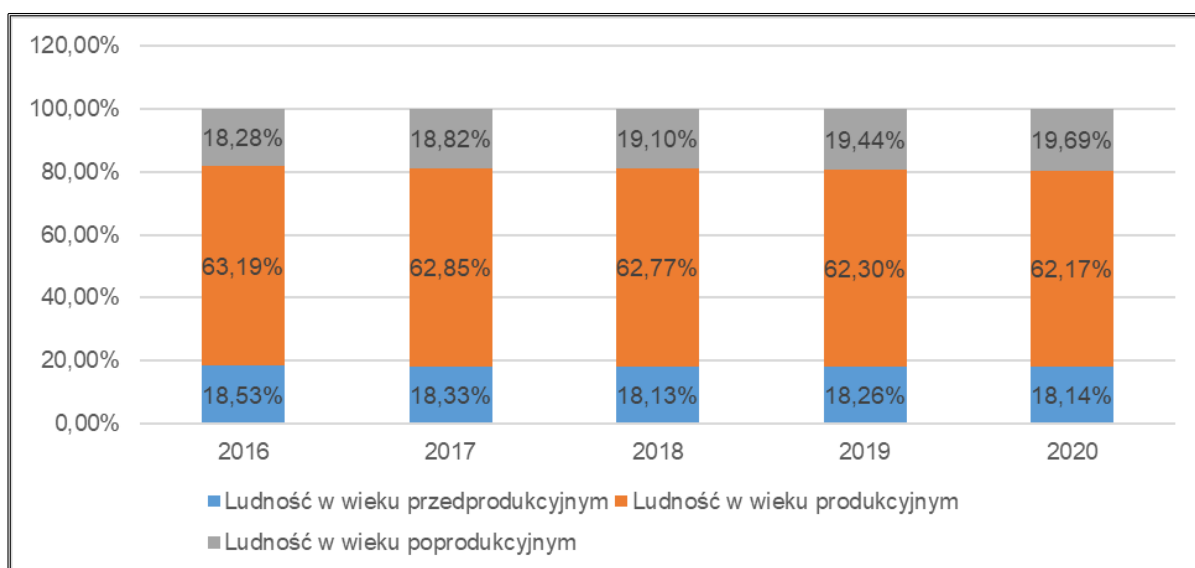
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Baruchowo

W 2020 r. sytuacja demograficzna przedstawiała się następująco:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 18,14%,
- udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 62,17%,
- udział ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 19,69%.

Biorąc powyższe pod uwagę, sytuacja demograficzna na terenie gminy w większości posiada cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 2. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Baruchowo w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Baruchowo

PRZYRÓST NATURALNY

W analizowanym okresie odnotowano ujemny przyrost naturalny, który świadczy o większej liczbie zgonów niż urodzeń żywych. Szczegółowe dane przyrostu naturalnego na terenie gminy Baruchowo przedstawiono w tabeli oraz na wykresie poniżej.

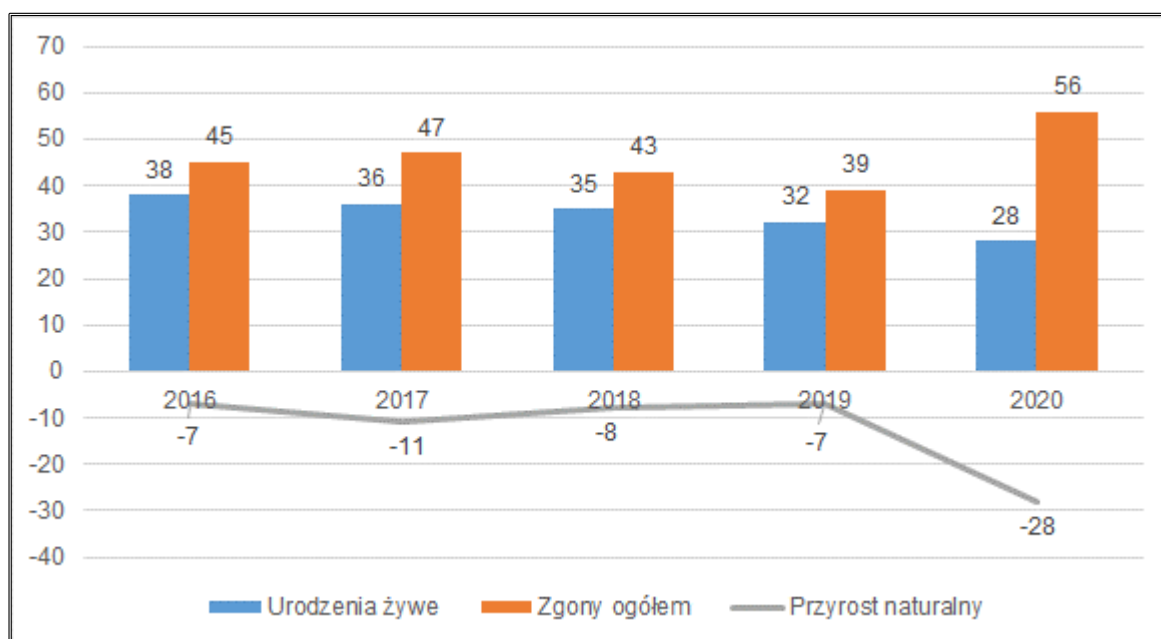
Tabela 3. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	Ogółem	Osoba	38	36	35	32	28
	Mężczyźni		20	15	19	17	10
	Kobiety		18	21	16	15	18

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Zgony ogółem	Ogółem	Osoba	45	47	43	39	56
	Mężczyźni		25	26	22	22	35
	Kobiety		20	21	21	17	21
Przyrost naturalny	Ogółem	Osoba	-7	-11	-8	-7	-28
	Mężczyźni		-5	-11	-3	-5	-25
	Kobiety		-2	0	-5	-2	-3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Baruchowo

Wykres 3. Przyrost naturalny w gminie Baruchowo w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Baruchowo

MIGRACJE

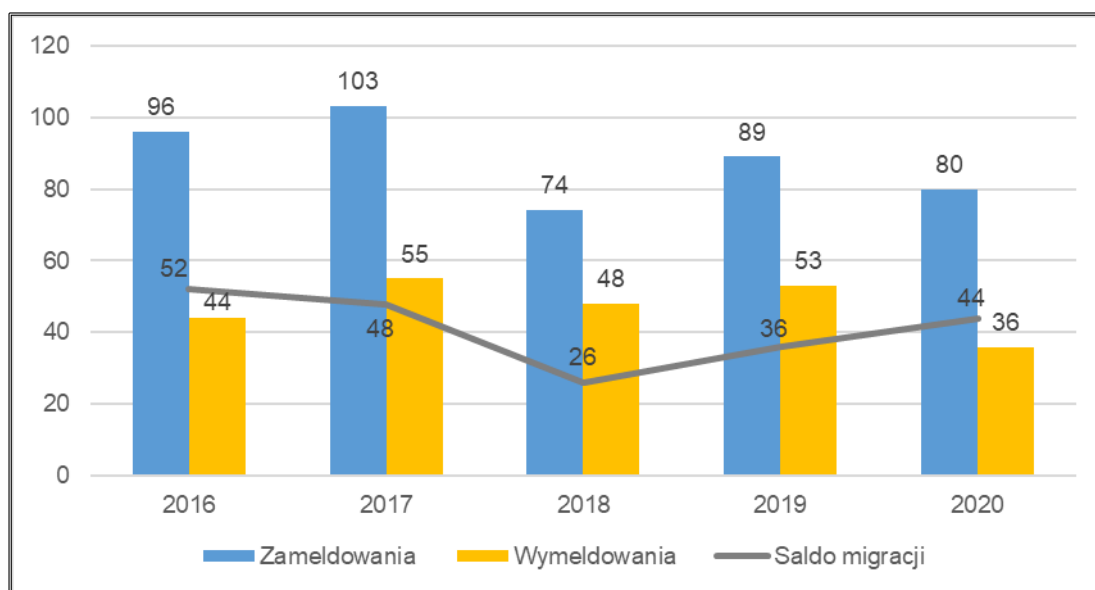
Poprzez migracje rozumie się stałą lub czasową zmianę miejsca pobytu. Saldo migracji ma istotny wpływ na wysokość populacji danego obszaru. W latach 2016-2020 zanotowano dodatnie saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób meldujących się niż wymeldowujących z obszaru gminy Baruchowo. Szczegóły prezentuje tabela oraz wykres poniżej.

Tabela 4. Saldo migracji w gminie Baruchowo na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania ogółem	Osoba	96	103	74	89	80
Wymeldowania ogółem	Osoba	44	55	48	53	36
Saldo migracji ogółem	Osoba	52	48	26	36	44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 4. Saldo migracji w gminie Baruchowo w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

1.2 Edukacja

Gmina Baruchowo, jako organ prowadzący sprawuje nadzór nad jedną placówką oświatową, tj. Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Baruchowie, w skład którego wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Kretkowskiej w Baruchowie,
- Przedszkole Samorządowe w Baruchowie.

Baza lokalowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Baruchowie obejmuje dwa przestronne i dobrze wyposażone budynki, w których mieści się również Gminna Biblioteka Publiczna, gabinet stomatologiczny, gabinet pielęgniarki szkolnej, sala gimnastyczna oraz świetlica. Obok budynku szkoły mieści się nowoczesny i pełnowymiarowy kompleks sportowy wraz z halą sportową, z których korzystają uczniowie w ramach zajęć wychowania fizycznego oraz zajęć świetlicowych.

W poniższej tabeli przedstawiono stosunek osób uczących się w szkołach podstawowych i gimnazjalnych do całej populacji osób będących w wieku przypisanym danemu poziomowi kształcenia w okresie 2016-2020.

Tabela 5. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Szkoły podstawowe	%	100,42	101,90	100,34	99,32	93,17
Gimnazja	%	100,94	100,00	102,94	- ¹	- ¹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na przestrzeni lat 2016-2018 dla szkoły podstawowej oraz gimnazjum współczynnik skolaryzacji brutto kształtował się na poziomie powyżej 100%. Oznacza to, że do szkół na terenie gminy uczęszczają również dzieci spoza niej, m.in. z gminy Kowal, Chocień i Gostynin. Natomiast w roku 2019 i 2020 współczynnik ten dla szkół podstawowych wynosił poniżej 100%. Skolaryzacja poniżej 100% spowodowana jest tym, że część uczniów uczy się w jednostkach oświatowych poza terenem gminy.

ŻŁOBKI DZIECIĘCE I KLUBY DZIECIĘCE

Na terenie gminy Baruchowo brak jest żłobków i klubów dziecięcych.

PRZEDSZKOLA

Nadrzędnym celem wychowania przedszkolnego jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Zadania w tym zakresie były realizowane w Przedszkolu Samorządowym w Baruchowie oraz w Niepublicznym Przedszkolu Artystyczno - Językowym Mały Europejczyk w Baruchowie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba dzieci w wieku przedszkolnym 3-5 lat na terenie gminy Baruchowo objętych wychowaniem przedszkolnym na przestrzeni lat 2016-2020 zmniejszyła się o jedno dziecko. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w lata 2016-2020 wzrósł o 0,8 p. proc.

Tabela 6. Dzieci w wieku przedszkolnym 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy Baruchowo

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat	osoba	88	82	72	84	87
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	%	68,2	65,9	75,0	71,4	69,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

SZKOŁY PODSTAWOWE

Do roku 2019 w Zespole Szkół w Baruchowie funkcjonowało również Gimnazjum im. Marii Kretkowskiej w Baruchowie. W poniższej tabeli przedstawiono średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w latach 2017-2019 w gminie Baruchowo na tle średnich

¹ Wygaśnięcie gimnazjum.

wyników osiąganych w powiecie włocławskim oraz województwie kujawsko-pomorskim. Analizując niniejsze dane, można zauważyć, że wyniki egzaminów uczniów Gimnazjum im. Marii Kretkowskiej w Baruchowie w części humanistycznej z zakresu języka polskiego i wiedzy o społeczeństwie w latach 2017-2019 są powyżej średniej powiatowej i wojewódzkiej. W pozostałych częściach egzaminów, wyniki osiągane przez uczniów gimnazjum w Baruchowie są zbliżone średniej powiatowej oraz wojewódzkiej.

Tabela 7. Wyniki egzaminów gimnazjalnych na terenie gminy Baruchowo w latach 2017-2019 (zestawy standardowe)

Wyszczególnienie		2017	2018	2019
		Wynik [%]	Wynik [%]	Wynik [%]
Część humanistyczna z zakresu języka polskiego	gmina Baruchowo	71	75	65
	powiat włocławski	67	65	62
	województwo kujawsko-pomorskie	68	66	61
Część humanistyczna z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie	gmina Baruchowo	64	61	62
	powiat włocławski	55	55	56
	województwo kujawsko-pomorskie	57	56	57
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu matematyki	gmina Baruchowo	46	48	44
	powiat włocławski	42	47	39
	województwo kujawsko-pomorskie	44	49	47
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu przedmiotów przyrodniczych	gmina Baruchowo	50	57	49
	powiat włocławski	48	52	46
	województwo kujawsko-pomorskie	50	53	40
Egzamin z języka angielskiego na poziomie podstawowym	gmina Baruchowo	52	55	59
	powiat włocławski	56	56	56
	województwo kujawsko-pomorskie	64	65	65
Egzamin z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym	gmina Baruchowo	29	38	41
	powiat włocławski	35	40	39
	województwo kujawsko-pomorskie	46	49	49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku

W roku 2017 nastąpiła reforma systemu oświaty polegająca na wygaszeniu gimnazjów i powrót w części założeń do systemu sprzed roku 1999. Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r., poz. 1082) proces rekrutacji do gimnazjów został wstrzymany. Od 1 września 2017 r. rozpoczęło się „wygaszanie” szkół gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie, z rocznika 2016/2017, którzy ukończyli VI klasę szkoły

podstawowej, trafili do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończył edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019, w związku, z czym 1 września 2019 roku gimnazja zostały zlikwidowane. Egzamin gimnazjalny zastąpiony został pisaniem na zakończenie 8-letniej szkoły podstawowej egzaminem ósmoklasisty.

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty Szkoły Podstawowej im. Marii Kretkowskiej w Baruchowie w latach 2019 - 2021 z wynikami dla powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego można zauważyć, że w wyniki osiągnięte przez uczniów z gminy Baruchowo w każdym roku analizy są porównywalne do średnich wyników dla powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. Szczegóły zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 8. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] dla szkół na terenie gminy Baruchowo, powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2019, 2020 i 2021

Rok	Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski
2019	Szkoła Podstawowa im. Marii Kretkowskiej w Baruchowie	63	37	42
	powiat włocławski	62	41	47
	województwo kujawsko-pomorskie	60	42	55
2020	Szkoła Podstawowa im. Marii Kretkowskiej w Baruchowie	55	40	34
	powiat włocławski	56	41	46
	województwo kujawsko-pomorskie	56	43	50
2021	Szkoła Podstawowa im. Marii Kretkowskiej w Baruchowie	70	43	57
	powiat włocławski	59	42	56
	województwo kujawsko-pomorskie	57	43	62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku

1.3 Kultura, sport i rekreacja

Korzystanie z dóbr i usług prowadzonych przez instytucje zajmujące się kulturą i sportem ma wpływ, na jakość życia mieszkańców i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Placówki kultury i sportu znajdujące się na terenie gminy mają za zadanie prowadzić działalność upowszechniającą kulturę, sport i rekreację. Odbywa się to poprzez rozbudzenie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w powyższych działaniach oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Na terenie gminy zadania z tego zakresu realizuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Baruchowie oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Baruchowie.

INSTYTUCJE KULTURY

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Baruchowie został powołany uchwałą nr XVI/66/99 Rady Gminy Baruchowo z dnia 2 grudnia 1999 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Kultury zmienionej uchwałą nr XII/94/07 z dnia 6 grudnia 2007 r. oraz uchwałą nr XVIII/126/08 z dnia 28 sierpnia 2008 r.

Zgodnie ze swoim statutem, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Baruchowie jest samorządową instytucją kultury, posiadającą osobowość prawną. Jego terenem funkcjonowania jest głównie obszar administracyjny Gminy Baruchowo, ale ośrodek może również działać na terenie województwa kujawsko – pomorskiego, Polski oraz poza granicami kraju.

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Baruchowie jest administratorem następujących obiektów:

- Hala Sportowa w Baruchowie,
- Zielona Szkoła w Goreniu Dużym,
- świetlica wiejska w Zawadzie-Piaski,
- świetlica wiejska w Czarnem.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji jest współorganizatorem i realizatorem szeregu imprez okolicznościowych. Ścisłe współpracuje ze stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy oraz kraju, z kołami gospodyń wiejskich, z Klubem Kobiet Kreatywnych w Czarnem, z „Polskim Związkiem Łowieckim”, z Gostynińsko-Włocławskim Parkiem Krajobrazowym, z samorządami z terenu powiatu włocławskiego oraz z Lokalnymi Grupami Działania. Na terenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Baruchowie odbywają się organizowane przez Ośrodek turnieje sportowe i zawody o zasięgu regionalnym, takie jak m.in.: zawody sportowe Szkolnego Związku Sportowego w piłce nożnej, siatkówce, koszykówce, unihokeju oraz piłce ręcznej. Prowadzone są również pozalekcyjne zajęcia Szkolnego Klubu Sportowego, mecze i treningi drużyn orlików, trampkarzy i seniorów GKS-u Baruchowo².

Przy Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Baruchowie działają:

- Zespół Pieśni i Tańca „SWOJACY”,
- Zespół wokalny Jubilatki,
- Klub Kobiet Kreatywnych,
- Klub Seniora.

---

² Opracowano z wykorzystaniem danych zawartych w Raporcie o stanie gminy Baruchowo za rok 2020.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni lat 2016-2020 liczba grup artystycznych zwiększyła się trzykrotnie. Natomiast liczebność członków grup artystycznych wzrosła o 24,44%. W 2020 roku w porównaniu z rokiem 2016 liczba kół, klubów i sekcji zmniejszyła się o 60%, natomiast liczba ich członków spadła o 74,29%.

Tabela 9. Grupy artystyczne, koła, kluby i sekcje w gminie Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnieni	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Grupy artystyczne	szt.	1	1	2	3	3
Członkowie grup artystycznych	osoba	45	38	60	50	56
Koła, kluby i sekcje	szt.	5	7	2	2	2
Członkowie kół, klubów i sekcji	osoba	140	172	46	46	36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Analizując liczbę imprez kulturalnych i uczestników tych imprez na przestrzeni lat 2016-2020 zauważymy duży ich spadek w roku 2020. Spowodowany jest on pandemią COVID-19, w okresie, której działalność Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Baruchowie była znacznie ograniczona. Analizując jednak okres lat 2016-2019 zauważymy wzrost liczby uczestników organizowanych imprez o 13,94%.

Tabela 10. Imprezy kulturalne na terenie gminy Baruchowo na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnieni	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020	
Liczba imprez	szt.	12	14	9	10	5	
w tym:	festiwale i przeglądy artystyczne	szt.	1	1	0	1	0
	prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	0	0	0	2	0
	imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	szt.	8	9	4	3	1
	inne	szt.	3	4	5	4	4
Liczba uczestników imprez	osoba	2 820	3 290	2 920	3 213	1 100	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gminna Biblioteka Publiczna w Baruchowie jest instytucją kulturalną utworzoną na podstawie uchwały nr V/32/07 Rady Gminy Baruchowo z dnia 30 marca 2007 r. w sprawie utworzenia gminnej instytucji kultury pod nazwą „Gminna Biblioteka Publiczna w Baruchowie” oraz nadania jej statutu.

Zgodnie ze swoim statutem, do szczegółowego zakresu działania Biblioteki należy: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie, ochrona oraz udostępnianie zbiorów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu, udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych, organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych osobom niepełnosprawnym, prowadzenie działalności informacyjno -

bibliograficznej, popularyzowanie książki i czytelnictwa oraz upowszechnianie kultury, współpraca z placówkami oświatowymi Gminy Baruchowo, bibliotekami innych gmin, instytucjami upowszechniania kultury, doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej, uczenie dzieci posługiwania się komputerem, pomoc osobom dorosłym. Biblioteka może podejmować inne działania upowszechniające książki i czytelnictwo wynikające z potrzeb lokalnych³.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego księgozbiór biblioteki na przestrzeni lat 2016-2020, zwiększył się o 2,62%. Liczba czytelników w tych latach spadła o 12,70%, a liczba wypożyczonych przez nich na zewnątrz woluminów zmniejszyła się o 57,67%.

Tabela 11. Księgozbiór bibliotek, liczba czytelników i wypożyczeń księgozbioru na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020 ⁴
Księgozbiór	wol.	16 401	16 342	16 431	16 522	16 830
Czytelnicy w ciągu roku	osoba	630	620	634	617	550
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	14 158	7 927	8 340	7 504	5 993

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Oprócz Gminnego Ośrodka Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Baruchowie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Baruchowie, ważną funkcję kulturalną na terenie gminy pełnią również **placówki oświatowe i świetlice (sale) wiejskie** w miejscowościach: Zawada-Piaski, Kurowo-Kolonia, Grodno i Kłotno oraz 3 remizy Ochotniczych Straży Pożarnych: Świątkowice, Goreń-Duży i Skrzynki. Są one uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz życia kulturalnego na wsi. Zapewniają dodatkowy dostęp do źródeł wiedzy oraz tworzą środowisko alternatywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież, spełniając w ten sposób swoje zadania statutowe. Zmodernizowane obiekty wpływają na integrację lokalnej społeczności oraz promocję wspólnego spędzania czasu wolnego. Dzięki działaniom obejmującym remonty szkół, remiz i świetlic, stwarzane są atrakcyjne warunki do zbiorowych spotkań, zabawy oraz pracy. Obiekty te dają również możliwość tworzenia kół i grup zainteresowań zrzeszających różne grupy wiekowe ludności lokalnej. W efekcie funkcjonowania szkół, świetlic oraz remiz, osiągnięta została swoista integracja mieszkańców.

Ponadto na terenie gminy działają również **organizacje i stowarzyszenia pozarządowe**, których głównym zadaniem jest zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowanie kulturalnej tożsamości tego regionu.

³ Statut Gminnej Biblioteki Publicznej w Baruchowie. Załącznik do uchwały nr V/32/07 Rady Gminy Baruchowo z dnia 30 marca 2007 r.

⁴ W 2020 z powodu pandemii COVID-19 działalność biblioteki była znacznie ograniczona

SPORT

Zadania z zakresu popularyzacji sportu realizują przede wszystkim jednostki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na obszarze gminy. Popularyzacja odbywa się poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w działaniach sportowych oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Głównymi obiektami sportowymi na obszarze gminy są:

- kompleks sportowo – rekreacyjny w Baruchowie, w skład którego wchodzi:
  - boiska w ramach projektu rządowo – samorządowego „Moje Boisko - Orlik 2012”, tj.: wielofunkcyjne boisko do piłki ręcznej wraz z boiskiem do koszykówki i tenisa ziemnego o nawierzchni poliuretanowej; boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej wraz z zapleczem socjalnym,
  - pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej wraz z trybuną i zapleczem socjalno-szatniowym dla graczy na boisku do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej,
- pełnowymiarowa Hala Sportowa w Baruchowie,
- stadion Gminnego Klubu Sportowego Baruchowo (GKS Baruchowo).

Na terenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego odbywają się turnieje sportowe i zawody o zasięgu regionalnym, takie jak m.in. zawody sportowe Szkolnego Związku Sportowego w piłce nożnej, siatkówce, koszykówce, unihokeju, piłce ręcznej. Prowadzone są również pozalekcyjne zajęcia Szkolnego Klubu Sportowego, mecze i treningi drużyn orlików, trampkarzy i seniorów GKS-u Baruchowo⁵.

Na terenie gminy funkcjonują również siłownie zewnętrzne w miejscowości Skrzynki i Czarne oraz wiele szlaków turystyczno-przyrodniczych.

TURYSTYKA, ZABYTKI I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Na poziom atrakcyjności turystycznej wpływa wiele czynników, które możemy podzielić na walory przyrodnicze i antropogeniczne. Walory przyrodnicze to m.in.: wszelkiego rodzaju wody powierzchniowe takie jak jeziora i rzeki, ukształtowanie powierzchni czy różne kompleksy roślinne. Czynnikiem antropogenicznymi są głównie walory związane z architekturą tj. obiekty historyczne i kultury, skanseny oraz zabytki. Znaczącą rolę odgrywa również infrastruktura turystyczna, czyli bazy noclegowe, gastronomiczne i komunikacyjne,

---

⁵ Opracowano z wykorzystaniem danych zawartych w raporcie o stanie gminy Baruchowo za rok 2020.

jak i uzupełniająca (tereny wypoczynkowe i rekreacyjne, szlaki turystyczne oraz obiekty sportowe).

Gmina Baruchowo należy do obszarów o dużych możliwościach rozwoju działalności turystycznej. Świadczą o tym bogate walory środowiska przyrodniczego obejmujące malownicze lasy i jeziora, bagna (okolice Kłotna) i torfowiska, wydmy oraz cenne gatunki flory i fauny. Na terenie gminy Baruchowo występują również obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- 2 rezerваты przyrody: „Olszyny Rakutowskie” i „Grodno”,
- Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy,
- Obszar Natura 2000 Błota Kłócieńskie PLH040031 i Błota Rakutowskie PLB040001,
- 7 pomników przyrody,
- 15 użytków ekologicznych.

Z uwagi na cenne walory przyrodnicze obszar gminy Baruchowo został włączony do jednego z 13 w kraju Leśnego Kompleksu Promocyjnego "Lasy Gostynińsko-Włocławskie" obejmującego szczególnie atrakcyjne skupiska leśne w Polsce.

Występuje tu również wiele obiektów i obszarów o wysokich wartościach kulturowych. Zabytkami na terenie gminy wpisanymi do rejestru zabytków nieruchomych województwa kujawsko-pomorskiego są:

- Zespół dworski (dwór, park) w Baruchowie. Czas powstania: k. XIX w., dwór ok. poł XIX w;
- Zespół dworski (dwór drewniany, park) w Czarnem. Czas powstania: dwór po 1870 r., park: 4 ćw. XIX w;
- Kościół par. pw. Świętej Trójcy w Kłotnie. Czas powstania: 1881 r.;
- Park dworski w Zakrzewie. Czas powstania: 2 poł. XIX w.

Na terenie gminy zlokalizowano wiele zabytków nieruchomych wpisanych do Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Baruchowo na lata 2020-2023 (uchwała nr XXII.163.2020 Rady Gminy Baruchowo z dnia 12 listopada 2020 r.), m.in.: krzyże przydrożne, kapliczki i figury przydrożne, drewniane domy i parki dworskie.

Do atrakcji turystycznych należy zaliczyć również 126 stanowisk archeologicznych, będących śladami osadnictwa zarówno z okresu starożytnego, jak i nowożytnego.

Promocja gminy prowadzona jest głównie przez stronę internetową gminy. Do pozostałych form promocyjnych należą strony internetowe na popularnych serwisach społecznościowych, na których umieszczane są zdjęcia oraz informacje promocyjne.

1.4 Pomoc społeczna

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy wypełnia **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** zlokalizowany w Baruchowie 54. Ośrodek jest samodzielną jednostką organizacyjną i budżetową Gminy, realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy społecznej.

Zgodnie ze statutem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baruchowie, przyjętym uchwałą nr XIX.142.2016 Rady Gminy Baruchowo z dnia 29 kwietnia 2016 r., celem działalności Ośrodka jest w szczególności:

1. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
2. Doprowadzenie do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz doprowadzenie ich do integracji ze środowiskiem;
3. Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i uprawnienia oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
5. Wspieranie i praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez zaplanowane działania mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Efektywna realizacja usług społecznych i ich sprawne funkcjonowanie wymaga dopasowania oraz dostosowania działań z wielu obszarów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców gminy. Stąd też różne formy pomocy: świadczenia pieniężne, praca socjalna, praca w Zespole Interdyscyplinarnym, ale także analiza i ocena potrzeb społecznych⁶.

Istotną funkcję sprawują pracownicy socjalni, którzy podejmując współpracę z rodziną, diagnozują ich sytuację oraz określają plan pomocy. Pracą socjalną w szczególności objęte są osoby i rodziny, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, a szczególnie rodziny niepełne, wielodzietne rodziny niezaradne życiowo. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osób lub rodzin, znajdujących się w trudniej sytuacji życiowej, pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

---

⁶ Raport o stanie gminy Baruchowo za 2020 r.

Polityka społeczna na terenie gminy Baruchowo opiera się również na aktywizowaniu lokalnego społeczeństwa. Na obszarze tym od wielu lat tworzy się atrakcyjne warunki dopasowane do zapotrzebowania poszczególnych grup mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sprzyjające ich rozwojowi indywidualnemu. W tym zakresie organizacje społeczne i stowarzyszenia sukcesywnie uzupełniają swoje oferty, nawiązując do zgłaszanych potrzeb mieszkańców, w obszarach niezapewnionych w pełni przez zinstytucjonalizowany system usług społecznych. Warunki współpracy tworzone przez Gminę Baruchowo wpływają na rozwój działalności m.in. Klubu Seniora, Kół Gospodyń Wiejskich, Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Baruchowie, Klubu Kobiet Kreatywnych, które sprzyjają aktywizacji społecznej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020 na terenie gminy Baruchowo zmniejszyła się o 30,40%.

Tabela 12. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	398	358	322	304	277

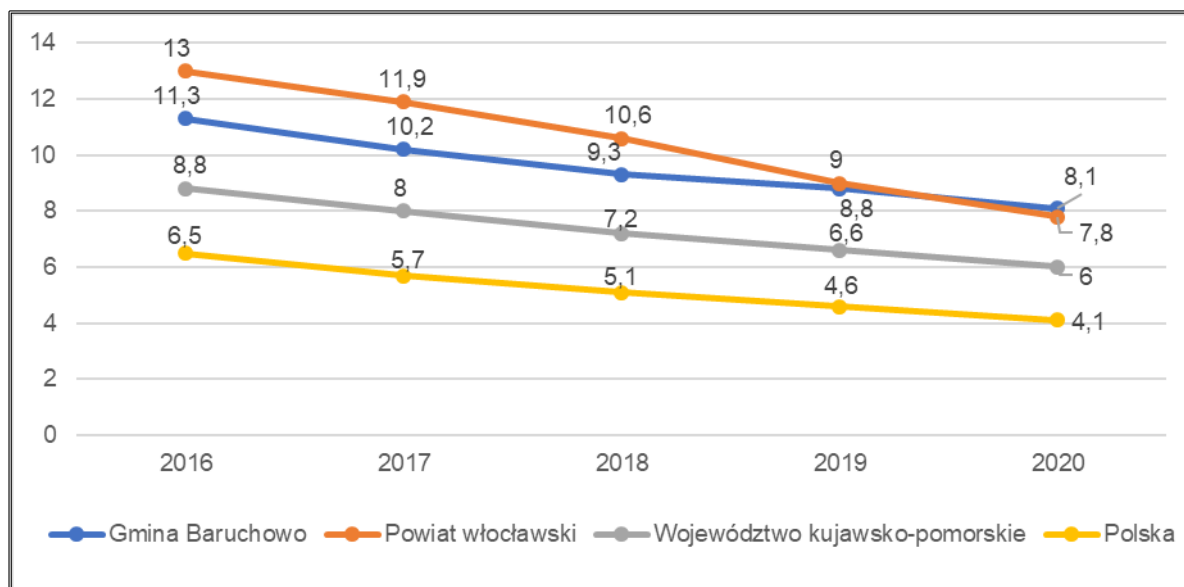
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>
 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w gminie Baruchowo na przestrzeni lat 2016-2020 spadł o 3,2 p. proc. W porównaniu do wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego i kraju zauważyć można, że wskaźnik dla gminy w analizowanym okresie notuje największy spadek.

Tabela 13. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Baruchowo	%	11,3	10,2	9,3	8,8	8,1
Powiat włocławski		13,0	11,9	10,6	9,0	7,8
Województwo kujawsko-pomorskie		8,8	8,0	7,2	6,6	6,0
Polska		6,5	5,7	5,1	4,6	4,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wykres 5. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W wyniku postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, wśród beneficjentów pomocy społecznej coraz częściej są osoby starsze, w tym o ograniczonej samodzielności, przewlekle chore, niepełnosprawne. W obecnym stanie faktycznym i prawnym główny ciężar opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi spoczywa na ich rodzinach i bezpośrednio na jednostce samorządowej w postaci realizacji zadań własnych, dlatego jednym z kluczowych zadań spoczywającym na Ośrodku Pomocy Społecznej staje się zapewnienie odpowiednich usług opiekuńczych dla mieszkańców gminy Baruchowo.

Tabela poniżej przedstawia ilość rodzin korzystających ze świadczeń w latach 2016-2020 na terenie gminy.

Tabela 14. Ilość oraz kwota świadczeń na rzecz rodziny na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	211	203	189	170	154
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	os.	379	366	343	305	280
Kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1 200	1 239	1 219	1 266	1 380
Kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	722	717	661	605	559
Kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	140	131	140	172	204

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W analizowanym okresie liczba rodzin z terenu gminy otrzymująca zasiłki rodzinne na dzieci spadła o 27,01%, co wpłynęło na zmniejszenie się o 22,58% łącznej kwoty wypłaconych zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami). Ponadto w latach 2016-2020 zwiększyła się kwota świadczeń rodzinnych o 15% oraz kwota zasiłków pielęgnacyjnych o 45,71%.

Na terenie gminy Baruchowo funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z Raportem o stanie gminy Baruchowo, w 2020 roku zrealizowano następujące zadania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- dyżur terapeuty w punkcie konsultacyjnym,
- dofinansowanie Telefonu Zaufania Niebieska Linia,
- działania z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży,
- edukacja publiczna dla mieszkańców gminy,
- działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drodze.

W miejscowości Czarne znajduje się również Środowiskowy Dom Samopomocy, który jest jednostką pobytu dziennego o zasięgu lokalnym prowadzoną przez Gminę Baruchowo. Powstał on 11 sierpnia 2004 roku uchwałą Rady Gminy Baruchowo. Jest on przeznaczony dla 20 osób dorosłych i małoletnich powyżej 16 roku życia z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonymi umysłowo, które nie wymagają leczenia szpitalnego, zamieszkałych na terenie gminy Baruchowo lub gmin sąsiadujących. Środowiskowy Dom Samopomocy w Czarnem funkcjonuje od poniedziałku do piątku, w godzinach 8.00 – 16.00, zapewniając uczestnikom całodzienny pobyt oraz dostosowaną do ich potrzeb opiekę i wsparcie społeczne. Działania podejmowane w Środowiskowym Domu Samopomocy w Czarnem pozwalają na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych ich uczestników oraz ich usamodzielnianie i integrację społeczną rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia powszechnie dostępnych w danej społeczności ról społecznych⁷.

1.5 Opieka zdrowotna

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Podstawową opiekę medyczną na terenie gminy zapewniają przychodnie, gabinet stomatologiczny oraz punkty apteczne.

Liczba porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na przestrzeni lat 2016-2020 wzrosła o 4 300 porad tj. o 26,29%, natomiast liczba porad podstawowej opieki zdrowotnej w tym okresie zwiększyła się o 4 612 porad tj. o 29,46%. Od 2018 roku na terenie gminy nie funkcjonuje apteka. Usługi farmaceutyczne zapewniają dwa punkty apteczne.

---

⁷ Opracowano z wykorzystaniem danych opublikowanych na stronie internetowej: <https://baruchowo.pl/srodowiskowy-dom-samopomocy.html>

Tabela 15. Opieka zdrowotna na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie ogółem	porada	16 358	16 914	16 808	18 958	20 658
Podstawowa opieka zdrowotna – porady	porada	15 656	16 297	16 163	18 304	20 268
Apteki	ob.	1	1	0	0	0
Punkty apteczne	ob.	1	1	2	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

1.6 Aktywność społeczna

Na aktywność społeczną wpływa przede wszystkim kapitał społeczny, czyli zestaw nieformalnych wartości i norm etycznych wspólnych dla członków określonej grupy i umożliwiających im skuteczne współdziałanie.

O ile jakość rządzenia jest bezpośrednio powiązana z obowiązującymi przepisami prawa, tak jakość kapitału społecznego wynika z uwarunkowań lokalnych i powinna opierać się na budowaniu zaufania do instytucji publicznych, które funkcjonują na rzecz miejscowej społeczności.

Na kapitał społeczny składają się m.in. wiedza, normy etyczne i kulturowe, empatia, ale również zaangażowanie społeczne. O ile poziom wiedzy jest trudny do zmierzenia, poza analizą wyników w nauce uczniów, o tyle normy etyczne i kulturowe oraz poziom zaangażowania mieszkańców da się zaobserwować.

FREKWENCJA WYBORCZA

Analizując frekwencję w wyborach na terenie gminy Baruchowo, zauważyć można wzrastającą świadomość i aktywność społeczną mieszkańców, którzy coraz liczniej w nich uczestniczą. W wyborach prezydenckich w latach 2015 i 2020 różnica ta wyniosła 7,81 p. proc. w pierwszej turze wyborów oraz 9,94 p. proc. w drugiej turze wyborów. W wyborach parlamentarnych w 2019 roku udział wzięło o 13,71 p. proc. więcej mieszkańców gminy niż w roku 2015. Natomiast frekwencja w wyborach samorządowych w roku 2018 w porównaniu z rokiem 2014 wzrosła o 2,93 p. proc. Natomiast w przypadku wyborów Wójta Gminy Baruchowo frekwencja w 2018 roku spadła w porównaniu z rokiem 2014 o 19,92% oraz o 5,99 p. proc. w przypadku wyborów Rady Gminy Baruchowo. Najwyższą frekwencją cieszyły się wybory prezydenckie w 2020 roku, a najmniejszą wybory do Parlamentu Europejskiego.

Tabela 16. Frekwencja wyborcza na terenie gminy Baruchowo w latach 2014-2020

Wybory	Lata	
	2015	2020
Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej		
I tura	48,96%	56,77%
II tura	55,34%	65,28%
Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	2015	2019
Sejm	36,81%	50,52%
Senat	36,81%	50,52%
Wybory do Parlamentu Europejskiego	2014	2019
Frekwencja ogółem	13,07%	32,29%
Wybory samorządowe	2014	2018
Sejmik województwa	60,79%	45,25%
Rada powiatu	60,76%	51,00%
Wójt Gminy	59,17%	45,25%
Rada Gminy	60,79%	54,80%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, <https://pkw.gov.pl/>

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie gminy Baruchowo funkcjonują następujące koła gospodyń wiejskich, wpisane do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich:

- Koło Gospodyń Wiejskich „Kurowianki” w Kurowie-Parcelach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Świątkowicach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kłotnie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Grodnie,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Bożowolanki” w Bożej Woli,
- Nowoczesne Koło Gospodyń Wiejskich w Grodnie.

Gmina Baruchowo przynależy również do następujących stowarzyszeń:

- Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki,
- Kujawsko-Pomorskie Samorządowe Stowarzyszenie Salutaris,
- Związek Gmin Wiejskich RP,
- Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej we Włocławku.

Co roku na terenie gminy uchwalany jest Program współpracy Gminy Baruchowo z organizacjami pozarządowymi. Obecnie funkcjonującym jest „Program Współpracy Gminy Baruchowo w 2022 roku z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie” przyjęty uchwałą nr XXXII.244.2021 Rady Gminy Baruchowo z dnia 30 grudnia 2021 r.

Celem głównym współpracy jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą a organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi na terenie gminy Baruchowo działalność pożytku publicznego, służącą rozpoznawaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców, a także wzmacnianie roli aktywności obywatelskiej w realizowaniu zadań publicznych⁸.

Cele szczegółowe programu to:

- promowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie aktywności mieszkańców gminy,
- poprawa jakości życia mieszkańców gminy,
- prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej dotyczącej wspólnych działań,
- tworzenie wspólnych projektów,
- zapewnienie efektywnego wykonywania zadań publicznych gminy przez włączenie do ich realizacji organizacji pozarządowych,
- wspieranie oraz powierzanie organizacjom zadań publicznych,
- tworzenie warunków do wzmocnienia istniejących i powstawania nowych organizacji.

Współpraca Gminy Baruchowo z organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy i pozafinansowy. Współpraca realizowana jest przy poszanowaniu zasad: samodzielności w sposobie realizacji zadań publicznych, niezależności instytucjonalnej, partnerstwa, rzetelności i jakości, a także prawidłowości wykorzystania środków publicznych, równości w dostępie do zadań publicznych oraz udzielania sobie nawzajem wszelkich informacji dotyczących działań i planów, mających wpływ na podejmowaną współpracę.

Zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym, na terenie gminy Baruchowo swoją siedzibę posiada 15 organizacji pozarządowych (stowarzyszeń):

- Ochotnicze Straże Pożarne zlokalizowane w następujących miejscowościach: Goreń Duży, Świątkowice, Kurowo Kolonia, Kłotno, Zawada Piaski, Skrzynki, Grodno,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminny Ośrodek Zdrowia w Kłotnie,
- Ośrodek Ekologiczno-Rekreacyjny Skrzynki,
- Związek Ochotniczych Staży Pożarnych Zarząd Gminny w Baruchowie,
- Stowarzyszenie "NOBILESİK" w Skrzynkach,
- Stowarzyszenie Właścicieli Domków Letniskowych "LEŚNE ECHO",
- Stowarzyszenie Właścicieli Domków Letniskowych "Pawilon Leśny",
- Stowarzyszenie dla pokoleń "RODZINA"

---

⁸ Program Współpracy Gminy Baruchowo w 2022 roku z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie

— Stowarzyszenie właścicieli oraz użytkowników lokali letniskowych w skrzynkach "NOBI".

Ponadto na tym terenie działa Zespół Pieśni i Tańca „Swojacy”. Stowarzyszenia te współorganizują życie społeczne zarówno w miejscowościach i sołectwach, w których są zlokalizowane, jak również całej gminy.

1.7 Bezpieczeństwo publiczne

Na obszarze gminy Baruchowo funkcjonuje 7 jednostek OSP oraz swoje rejony służbowe ma dwóch dzielnicowych.

Powyższe podmioty i instytucje chronią życie, zdrowie i mienie obywateli oraz zapewniają szeroko rozumiany porządek społeczny zapewniający prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa.

W razie wystąpienia klęski żywiołowej lub innych wydarzeń zagrażających bezpieczeństwu publicznemu powołany zostaje sztab kryzysowy, który podejmuje odpowiednie działania planistyczne i organizacyjne w zakresie zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej. Składa się on z przedstawicieli wszystkich służb takich jak m.in. policji, straży pożarnej, placówek opieki zdrowotnej, a także przedstawicieli jednostek samorządowych.

Policja

Na obszarze gminy swoje zadania wykonuje dwóch dzielnicowych z Posterunku Policji w Kowalu. Dzielnicowy to policjant utrzymujący kontakt ze społecznościami lokalnymi swoich rejonów. Odpowiada na zgłoszenia mieszkańców, którzy dostrzegli zjawiska mające negatywny wpływ na stan ich bezpieczeństwa.

Teren gminy Baruchowo został podzielony na dwa rejony, które obejmują:

Rejon nr 46:

Miejscowości: Baruchowo, Boża Wola, Grodno, Kłotno, Kurowo Kolonia, Kurowo Parcele, Nowa Zawada, Stawek, Świątkowice, Zakrzewo, Zakrzewo Parcele.

Rejon nr 49:

Miejscowości: Czarne, Dębowo, Goreń Duży, Goreń Nowy, Niedźwiedź, Okna, Patrowo, Patrówek, Radziszewo, Skrzyńki, Telążna Kanał, Trzebowo, Zawada.

STRAŻ POŻARNA

Ochronę przeciwpożarową na terenie gminy Baruchowo zapewniają przede wszystkim jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: Goreń Duży, Świątkowice, Kurowo Kolonia, Kłotno, Zawada Piaski, Skrzyńki, Grodno. Ich dodatkowym celem jest również ochrona ludności, zakładów pracy, urzędzeń użyteczności publicznej i dóbr kultury oraz ratowanie i udzielanie

pomocy poszkodowanym w sytuacjach kryzysowych, a także pomoc przy wypadkach drogowych.

Gmina Baruchowo ma charakter rolniczy, dlatego nasilone zagrożenie pożarowe występuje tu sezonowo. Dzieje się tak podczas występujących okresów letnich suszy, w szczególności w czasie wzmożonej palności, podczas zbioru zbóż w trakcie żniw.

Wszystkie jednostki wyposażone są w samochody pożarnicze i posiadają strażnice OSP. Wyposażenie jednostek OSP jest sukcesywnie uzupełniane i konserwowane. Na bieżąco są również przeprowadzane przeglądy i badania okresowe samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz pozostałego sprzętu.

Dzięki prowadzonym szkoleniom pożarniczym podwyższono stan gotowości bojowej straży pożarnej na terenie gminy oraz włączono do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego OSP Kłotno i OSP Świątkowice. Lokalni strażacy zostają również wyróżniani za przeprowadzone udane akcje ratowniczo-gaśnicze oraz zdobywają liczne puchary i dyplomy podczas zawodów i manewrów sportowo-pożarniczych.

2. Sfera gospodarcza

W ramach diagnozy sytuacji gospodarczej analizie poddano liczbę i strukturę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz lokalny rynek pracy, w tym liczbę pracujących i bezrobotnych.

2.1 Podmioty gospodarcze i lokalny rynek

Obszar gminy ma charakter rolniczo-turystyczny. Głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz zakłady produkcyjne i usługowo-handlowe na terenie gminy oraz w pobliskich miastach m.in. w Kowalu, we Włocławku, Płocku oraz w Gostyninie.

W miejscowości Baruchowo przy drodze wojewódzkiej nr 265 zlokalizowane są gminne tereny inwestycyjne, objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym uchwałą nr XI/65/2003 Radu Gminy Baruchowo z dnia 16.10.2003 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego tereny wyodrębnione z części gminy Baruchowo, powiat włocławski, położone w miejscowości Baruchowo, Boża Wola

Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy Baruchowo według sekcji PKD 2007 w latach 2016-2020 zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 17. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	podmiot gospodarczy	243	239	234	245	253
Sekcja A	podmiot gospodarczy	10	10	7	7	6
Sekcja B	podmiot gospodarczy	2	2	2	2	2
Sekcja C	podmiot gospodarczy	21	20	19	19	19
Sekcja D	podmiot gospodarczy	1	1	1	1	1
Sekcja E	podmiot gospodarczy	2	2	3	3	3
Sekcja F	podmiot gospodarczy	56	56	61	58	59
Sekcja G	podmiot gospodarczy	65	66	58	62	64
Sekcja H	podmiot gospodarczy	15	16	19	25	22
Sekcja I	podmiot gospodarczy	6	4	4	3	4
Sekcja K	podmiot gospodarczy	2	4	5	5	7
Sekcja M	podmiot gospodarczy	4	4	4	6	6
Sekcja N	podmiot gospodarczy	7	6	6	6	6
Sekcja O	podmiot gospodarczy	9	9	9	9	9
Sekcja P	podmiot gospodarczy	6	4	4	4	4
Sekcja Q	podmiot gospodarczy	7	6	7	9	9
Sekcja R	podmiot gospodarczy	7	7	6	6	7
Sekcje S i T	podmiot gospodarczy	23	22	19	20	25

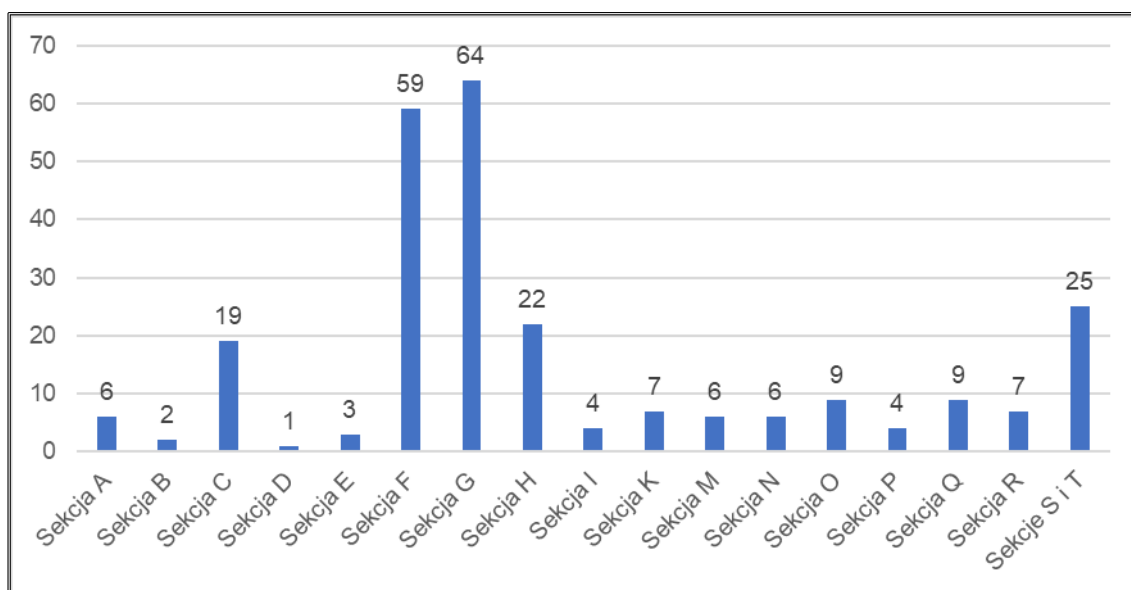
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL>

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na tym terenie można zaobserwować przodowanie sekcji G nad innymi. Jest to sekcja powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (64 podmioty w 2020 r.). Ponadto znaczącą ilość podmiotów gospodarczych odnotowuje się w sekcji F związanej z budownictwem (59 podmiotów w 2020 r.).

Ogółem w latach 2016-2020 zarejestrowano 4,12% wzrost podmiotów gospodarczych na terenie gminy. Największy wzrost w badanym okresie odnotowano w sekcji K związanej z działalnością finansową i ubezpieczeniową, w której liczba podmiotów zwiększyła się ponad trzykrotnie. Natomiast największy spadek liczby podmiotów gospodarczych, tj. o cztery w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016 odnotowano w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo).

Na wykresie poniżej przedstawiono liczbę podmiotów gospodarczych w 2020 r. w podziale na poszczególne sekcje PKD 2007.

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD 2007) w 2020 r. na terenie gminy Baruchowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Według klas wielkości podmiotów gospodarczych na terenie gminy Baruchowo w 2020 r. dominowały mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające poniżej 10 pracowników. W 2020 roku zarejestrowane były 242 podmioty, które stanowiły 95,65% wszystkich podmiotów gospodarczych. W następnej kolejności znalazły się małe przedsiębiorstwa (zatrudniające od 10 do 49 osób) – ich udział wyniósł 3,95% wszystkich podmiotów oraz średnie przedsiębiorstwa (zatrudniające od 50 do 249 osób) z udziałem 0,40% wszystkich podmiotów gospodarczych.

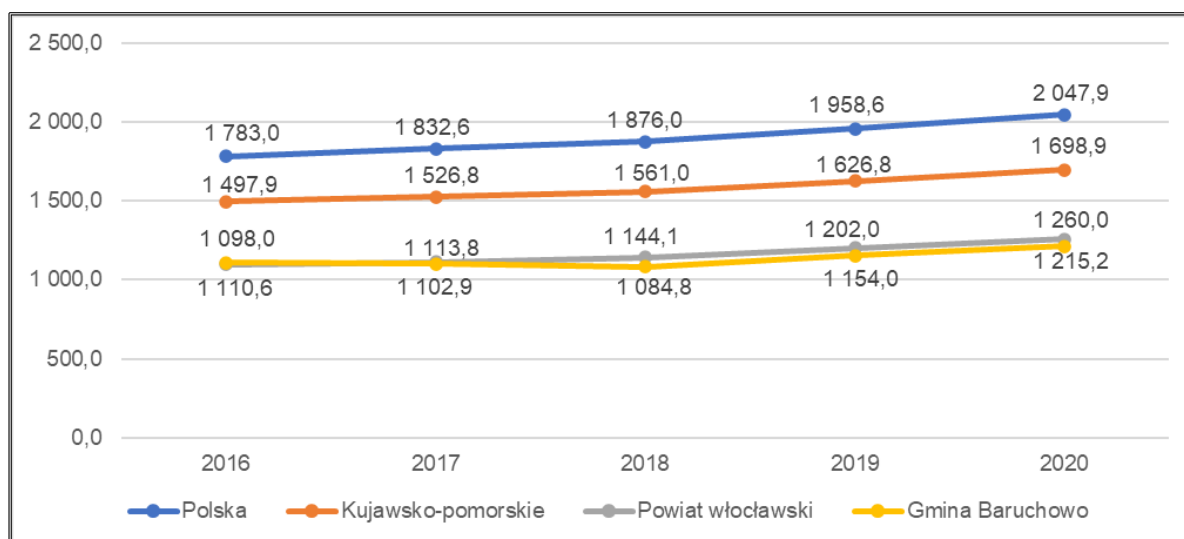
Tabela 18. Liczba podmiotów na terenie gminy Baruchowo wg klas wielkości w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana (2016-2020)	Udział w 2020
Mikroprzedsiębiorstwa (poniżej 10 osób)	233	227	223	234	242	+9 (3,86%) ▲	95,65%
Małe przedsiębiorstwa (10-49 osób)	8	11	10	10	10	+2 (25,00%) ▲	3,95%
Średnie przedsiębiorstwa (50-249 osób)	2	1	1	1	1	-1 (50,00%) ▼	0,40%
Razem	243	239	234	245	253	+10 (4,12%) ▲	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców w gminie Baruchowo w latach 2016-2020 wykazała tendencję rosnącą. Wskaźnik ten wzrósł z 1 110,6 w roku 2016 do 1 215,2 w 2020 r., tj. o 9,42%. W dalszym ciągu był jednak niewiele niższy niż średnia wartość dla powiatu włocławskiego i znacznie niższy niż średnia wartość dla województwa kujawsko-pomorskiego i całego kraju.

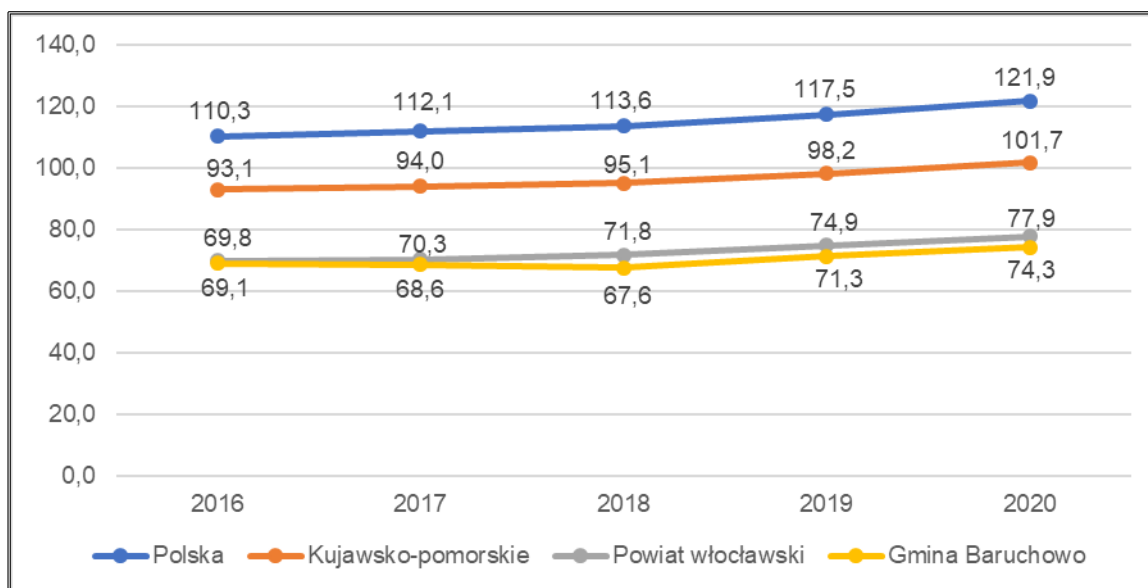
Wykres 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców na terenie gminy Baruchowo, powiatu włocławskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców w gminie Baruchowo w 2020 r., w porównaniu do stanu z 2016 r., zanotowała wzrost o 7,53%. Wskaźnik dla gminy w analizowanym okresie był zbliżony do powiatu włocławskiego oraz niższy niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego i kraju

Wykres 8. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców na terenie gminy Baruchowo, powiatu włocławskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W tabeli poniżej przedstawiono wpływy do budżetu Gminy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Widać, że w ciągu analizowanych lat zwiększyły się one o 2 201,56 zł, tj. o około 23,13%.

Tabela 19. Wpływy do budżetu Gminy Baruchowo z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Wpływy do budżetu Gminy tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)	9 517,75	5 409,93	8 729,54	10 633,26	11 719,31

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy z lat 2017-2020

2.2 Rynek pracy

W gminie Baruchowo, podobnie jak w innych rejonach kraju, w ostatnich latach zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych, co związane jest przede wszystkim z ogólnym rozwojem gospodarczym całego kraju oraz powstawaniem nowych miejsc pracy.

W latach 2016-2020 na terenie gminy liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 33,33%. Porównując liczbę bezrobotnych kobiet i mężczyzn, zauważyć można, że w większym stopniu bezrobocie dotyczy kobiet. W 2020 r. na 202 zarejestrowanych osób bezrobotnych, 131 osób stanowiły kobiety (64,85%).

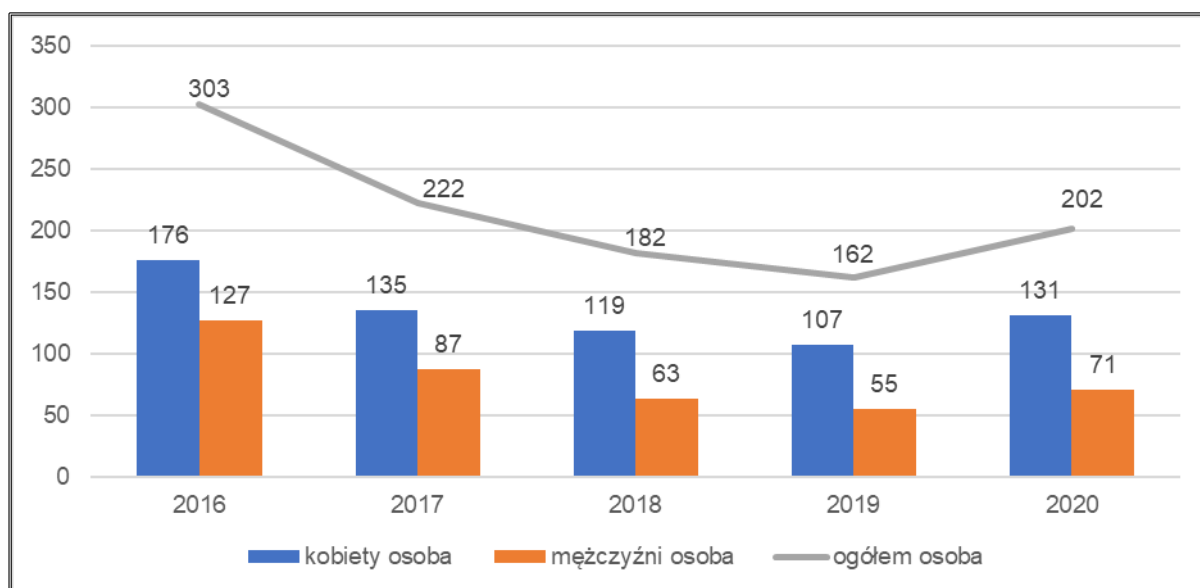
Stopa bezrobocia rejestrowanego (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w gminie Baruchowo spadła z poziomu 13,8% w 2016 r. do 9,7% w 2020 r. (4,1 p. proc.). Dla porównania, w powiecie włocławskim stopa ta wyniosła na koniec 2020 r. 9,5%, w województwie kujawsko-pomorskim 6,3%, a w Polsce 4,6%.

Tabela 20. Bezrobocie na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
Ogółem		osoba	303	222	182	162	202
w tym:	Mężczyźni	osoba	176	135	119	107	131
	Kobiety	osoba	127	87	63	55	71
Stopa bezrobocia rejestrowanego wg płci							
Ogółem		%	13,8	10,2	8,4	7,6	9,7
w tym:	Mężczyźni	%	10,6	7,3	5,3	4,7	6,2
	Kobiety	%	17,8	13,9	12,3	11,3	14,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wykres 9. Bezrobotni zarejestrowani wg płci na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W grupie osób do 25 roku życia liczba bezrobotnych spadła o 39,13%, w grupie osób do 30 roku o 34,94%, a w grupie powyżej 50 roku życia o 34,33%. Liczba osób pozostająca długotrwale bezrobotna zmniejszyła się w analizowanym okresie o 75 osób, tj. o 37,13%.

Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w gminie Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Do 25 roku życia	osoba	46	25	23	22	28
Do 30 roku życia	osoba	83	49	50	51	54
Powyżej 50 roku życia	osoba	67	61	50	40	44
Długotrwale bezrobotni	osoba	202	151	119	103	127

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

3. Sfera przestrzenna

W zakresie sytuacji przestrzennej przeanalizowano m.in. strukturę zagospodarowania gruntów, walory przyrodnicze, jakość powietrza, dostęp do infrastruktury komunikacyjnej, zasób mieszkaniowy, zaopatrzenie w energię elektryczną, ciepło i gaz, a także system wodno-kanalizacyjny i gospodarkę odpadami.

3.1 Przestrzeń i środowisko

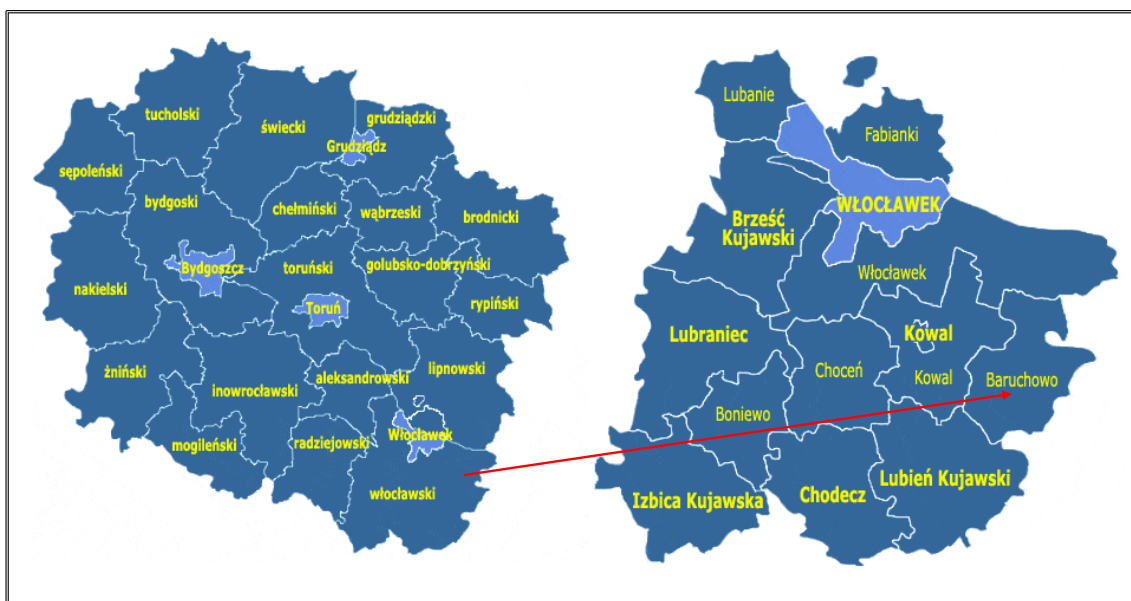
POŁOŻENIE

Gmina Baruchowo jest gminą wiejską położoną w południowo - wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego w powiecie włocławskim. Jednostka samorządowa podzielona jest na 27 miejscowości zgrupowanych w ramach 15 sołectw: Okna, Goreń, Skrzynki, Lubaty, Kłotno, Świątkowice, Baruchowo, Boża Wola, Grodno, Kurowo Kolonia, Kurowo Parcele, Nowa Zawada, Zakrzewo, Zawada Piaski, Patrówek.

Gmina Baruchowo graniczy z:

- gminami: Włocławek, Kowal, Lubień Kujawski z powiatu włocławskiego, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą Gostynin z powiatu gostyniński, województwo mazowieckie,
- gminą Nowy Duninów z powiatu płockiego, województwo mazowieckie.

Rysunek 1. Położenie gminy Baruchowo na tle powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.gminy.pl>

STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Baruchowo, powierzchnia gminy wynosi 10 700 ha. W obecnej strukturze funkcjonalnej gminy największy udział procentowy stanowią użytki rolne, pastwiska, sady i łąki. Zgodnie z danymi GUS za 2020 rok, lesistość gminy wynosiła 40,1%.

STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY

Obszar gminy Baruchowo stanowi przestrzeń o zróżnicowanym użytkowaniu i stopniu urbanizacji. Jej teren można podzielić na dwie wyraźnie różniące się części pod względem budowy, rzeźby terenu, gleb, walorów krajobrazowych oraz pełnionych na nich funkcji:

1. Północna część gminy posiadająca duże walory turystyczne. Stanowi ona fragment pradoliny z tarasami nadbudowanymi wydrami i jest porośnięta dużymi kompleksami lasów, z licznymi jeziorami oraz malowniczym ukształtowaniem terenu. Jest też częścią Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego – ponad 60% obszaru gminy jest w jego zasięgu.
2. Południowa część gminy posiadająca rolniczy charakter. Część ta jest oddzielona od części północnej wyraźną krawędzią o wysokości dochodzącej do 30 m. O jej rolniczym charakterze decydują gleby o wyższej przydatności do produkcji rolnej⁹.

⁹ Opracowano na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo. Załącznik do uchwały nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r.

Centrum usługowo – gospodarczym jest miejscowość Baruchowo, w którym zlokalizowany jest Urząd Gminy, placówki przedszkolno-oświatowe, punkty apteczne oraz obiekty sportowo-rekreacyjne. W Baruchowie scentralizowane są usługi rolnicze w zakresie zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej, skupu surowców i inne.

Większość gminy posiada zabudowę zwartą lub luźno położoną wzdłuż dróg. 12 wsi sołectkich posiada dość dobre wyposażenie w usługi. Zasoby mieszkaniowe gminy Baruchowo obejmują zabudowę zagrodową, zabudowę jednorodziną, a także zabudowę letniskową. Około 30% substancji mieszkaniowej wybudowane zostało przed 1945 r. 30% to budownictwo z lat 1945–70, natomiast pozostałe 40% powstało po 1970 r¹⁰.

WALORY PRZYRODNICZE

Walorami przyrodniczymi nazywamy wszystkie te elementy i zasoby środowiskowe, ukształtowane bez wpływu i ingerencji człowieka, które mogą stać się celem ruchu turystycznego. Są one jednymi z najważniejszych aspektów branych pod uwagę przy opisywaniu atrakcyjności danego regionu. Mają wpływ nie tylko na turystykę obszaru, ale również na sferę gospodarczą i ekonomiczną. Walory przyrodnicze można sklasyfikować według następującego podziału:

- udział powierzchni terenów zielonych i lasów,
- udział powierzchni terenów będących pod ochroną,
- powierzchnia wód powierzchniowych,
- ukształtowanie powierzchni,
- stan środowiska przyrodniczego.

Największym zagrożeniem dla walorów przyrodniczych jest niewątpliwie człowiek i związana z nim jego aktywność, w tym należy uwzględnić zanieczyszczenie środowiska, urbanizację, a także turystykę.

FLORA I FAUNA

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2020 r. wynosiła 8 644,48 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 40,1%, co jest wartością wyższą od średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%) i kraju (29,60%). Obszar gminy należy do Nadleśnictwa Włocławek podlegającego pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu.

---

¹⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo. Załącznik do uchwały nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r.

Tabela 22. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Baruchowo

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	4 368,51
Lesistość w %	%	40,1
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	3 887,54
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	3 887,54
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	3 887,45
Grunty leśne prywatne	ha	480,97
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	4 275,97
Lasy publiczne ogółem	ha	3 795,00
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	3 795,00
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	3 794,91
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP		0,09
Lasy prywatne ogółem	ha	480,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
Szata roślinna na terenie gminy jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych i leśnych.

Na terenie gminy występuje wiele roślin rzadkich (liczbę ocenia się na ok. 180 gatunków). Zachowały się one na rozmaitych siedliskach, zwykle jednak naturalnych lub mało zmienionych przez działalność gospodarczą człowieka. Wśród nich znajduje się zdecydowana większość roślin chronionych. Łącznie stwierdzono tu 52 gatunki znajdujące się pod ochroną prawną, w tym 37 objętych jest ochroną całkowitą, a 15 ochroną częściową. Najciekawszymi gatunkami są storczyki: (storczyk kukawka, goździk pyszny, storczyk Fuchsa, kukułka krwista, kukułka szerokolistna)¹¹.

Ze względu na bogactwo siedlisk, zróżnicowanie fauny na terenie gminy jest duże. Występują tu gatunki charakterystyczne dla otwartych ekosystemów rolnych, lasów, ekstensywnej zabudowy typowej dla wsi i przede wszystkim gatunki związane z obszarami wodno-błotnymi.

Najciekawszym gatunkiem ssaków na tutejszym obszarze jest bóbr europejski. Dość liczne są gatunki z rzędu owadożernych (rzęsorek), nietoperzy (11 gatunków), kopytnych (dziki, sarny, jelenie) oraz drapieżnych (lisy, borsuki czy wydry). W ostatnich latach pojawił się również lis.

Ponadto w związku z rolniczym charakterem gminy, na jej terenie licznie występują zwierzęta hodowlane, głównie drób, trzoda chlewna i bydło¹².

¹¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo. Załącznik do uchwały nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r.

¹² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Baruchowo na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody w granicach administracyjnych gminy Baruchowo znajdują się:

— Rezerваты przyrody:

- Olszyny Rakutowskie, którego celem jest utrzymanie olsów i lasów łągowych o charakterze naturalnym,
- Grodno, którego celem jest zachowanie jeziora Grodno wraz z otaczającymi go naturalnymi zbiorowiskami leśnymi,

— Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy – w części położonej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego park powołany został dla ochrony części obszaru Pojezierza Gostynińskiego ze względu na występujące rzadkie i chronione gatunki grzybów, roślin i zwierząt oraz ich siedliska bytowania, a także dla ochrony kultury materialnej regionu, popularyzację i promocję walorów przyrodniczych, historycznych Kujaw i Mazowsza,

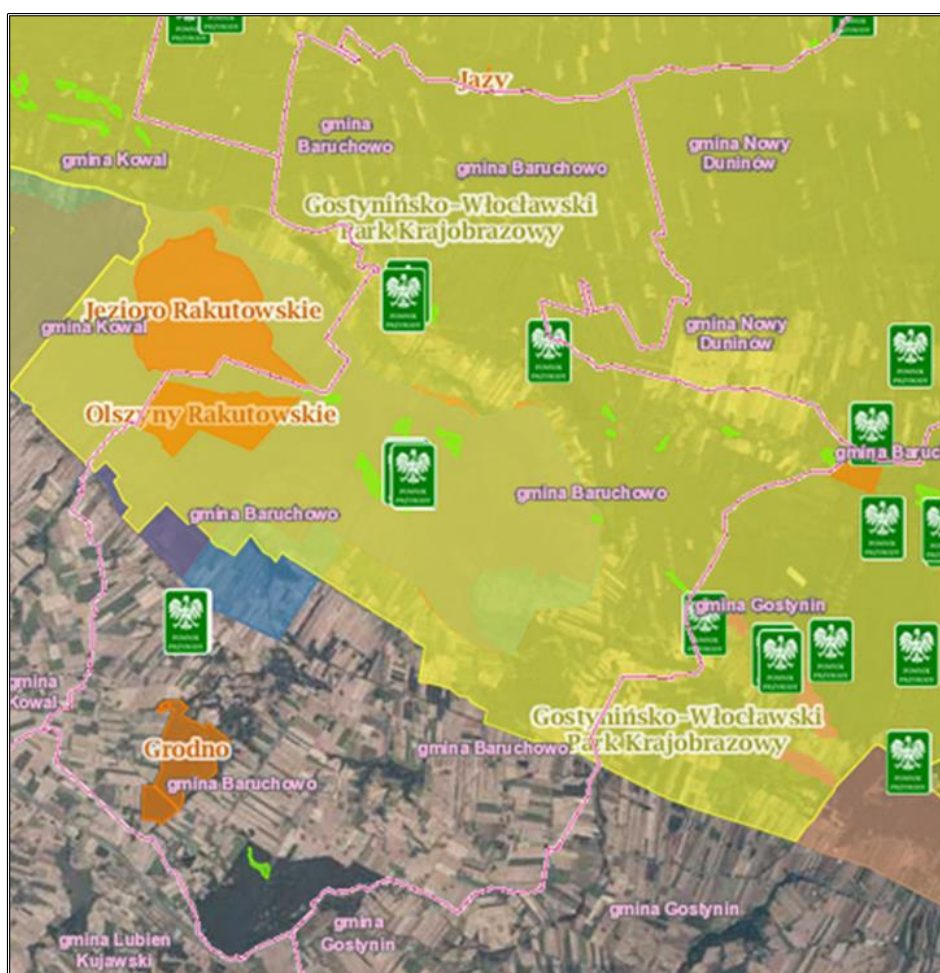
— Obszary NATURA 2000:

- Błota Kłócieńskie (PLH040031. Dyrektywa siedliskowa) – na jego terenie dominują pola uprawne i użytki zielone – głównie łąki. Duże powierzchnie zajmują szuwały. W środkowej części znajduje się zwarty kompleks leśny. Na terenie obszaru znajdują się 2 rezerваты przyrody – „Jezioro Rakutowskie” i „Olszyny Rakutowskie”. Teren Błot Kłócieńskich w ok. 90% pokrywa się z ostoją ptasią – Błota Rakutowskie PLB040001,
- Błota Rakutowskie (PLH040031. Dyrektywa ptasia) - Ostoja ptasia o randze europejskiej, na której występuje co najmniej 24 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie łągowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, zielonka, podróżniczek, gęgawa, śmieszka, sieweczka obroźna. Stosunkowo licznie występuje błotniak łąkowy, rybitwa czarna i dzięcioł średni. W okresie wędrowek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego głowienki i gęgawy. Ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20 000 osobników. Stosunkowo duże koncentracje osiąga cyraneczka, czernica, płaskonos, łyska, krwawodziób, czajka i rybitwa czarna.

— Pomniki przyrody:

- Park podworski w Baruchowie – typ tworu: jednoobiektowy. Rodzaj tworu przyrody: Klon pospolity (Klon zwyczajny) - *Acer platanoides*,
  - Park podworski w Baruchowie - typ tworu: wieloobiektowy. Rodzaj tworu przyrody: Dąb szypułkowy - *Quercus robur* – 4 szt.,
  - na gruntach wsi Goreń Duży, przy drodze przebiegającej po północnej stronie Jeziora Goreńskiego – typ tworu: jednoobiektowy. Jałowiec pospolity - *Juniperus communis*,
  - w pobliżu "Zielonej Szkoły", na gruncie prywatnym Pana Józefa Brylińskiego – typ tworu: jednoobiektowy. Rodzaj tworu przyrody: Jałowiec pospolity – 1 szt.,
  - Leśnictwo Kurowo, oddział 210 a - typ tworu: wieloobiektowy. Rodzaj tworu przyrody: Dąb szypułkowy - *Quercus robur* – 6 szt.,
- 15 użytków ekologicznych.

Rysunek 2. Lokalizacja obszarów ochrony na terenie gminy Baruchowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Na obszarze gminy Baruchowo, zlokalizowany jest jeden ponadlokalny korytarz ekologiczny. Jest to korytarz Lasy Włocławsko-Gostynińskie (GKPnC-12) przebiegający przez północno-wschodnią część gminy. Należy on do krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, pełniąc funkcję krajowego obszaru węzłowego.

WODY POWIERZCHNIOWE

W granicach administracyjnych gminy Baruchowo wody powierzchniowe charakteryzują się stosunkowo dużą ilością wód stojących przy słabo rozwiniętej sieci rzecznej. Związane jest to z ukształtowaniem terenu, charakteryzującego się licznymi rynnami polodowcowymi, zagłębieniami bezodpływowymi z bagnami i mokradłami oraz małymi spadkami terenu.

Obszar gminy położony jest w obrębie następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- RW200023278888 – rzeka Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim,
- RW200017275469 – Dopływ spod Lubaty z jez. Lucieńskim,
- RW200026277219 - Zuzanka od źródeł do Strugi bez Strugi,
- LW20056 - Jezioro Goreńskie.

Ocena stanu wód wykazała, że JCWP w obszarze, których leży gmina Baruchowo, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem. Szczegółowe wyniki oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych położonych na terenie gminy Baruchowo

Nazwa ocenianej JCWP		Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim	Dopływ spod Lubaty z jez. Lucieńskim	Zuzanka od źródeł do Strugi bez Strugi	Jezioro Goreńskie
Kod JCWP		RW200023278888	RW200017275469	RW200026277219	LW20056
Typ monitoringu		MO	MO	MO	ND, MO, MD/MO
Klasyfikacja wskaźników i	Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	4 (2020)	4 (2019)	3 (2018)	2 (2017)
	Klasa elementów hydromorfologicznych	1	1	>1	2

Nazwa ocenianej JCWP		Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim	Dopływ spod Lubaty z jez. Lucieńskim	Zuzanka od źródeł do Strugi bez Strugi	Jeziro Goreńskie
	(Rok ostatnich badań)	(2017)	(2019)	(2018)	(2017)
	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	>2 (2020)	>2 (2019)	>2 (2018)	2 (2017)
	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)	2 (2017)	-	-	2 (2017)
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)		Umiarkowany stan ekologiczny (2017)	Słaby stan ekologiczny (2019)	Umiarkowany stan ekologiczny (2018)	Dobry stan ekologiczny (2017)
STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)		Stan chemiczny poniżej dobrego (2017)	-	-	Stan chemiczny poniżej dobrego (2019)
OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)		Zły stan wód (2017)	Zły stan wód (2019)	Zły stan wód (2018)	Zły stan wód (2019)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

Oprócz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w granicach administracyjnych gminy Baruchowo znajdują się również następujące jeziora:

- Jezioro Skrzyneckie,
- Jezioro Trzebowskie,
- Jezioro Radziszewskie,
- Jezioro Czarne,
- Jezioro Grodeńskie,
- Jezioro Kurowskie.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Ochrony Kraju, na terenie gminy Baruchowo występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Rakutówka. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Rakutówka. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy Baruchowo leży na obszarze jednej **Jednolitej Części Wód Podziemnych**, JCWPd nr 47 (PLGW200047) obejmująca cały obszar gminy.

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 47.

W 2020 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 390 punktach pomiarowych, w tym w jednym punkcie pomiarowym w miejscowości Skrzynki, usytuowanej na terenie gminy Baruchowo: numer punktu pomiarowego wg MONBADA: 961, klasa jakości końcowa: II – wody dobrej jakości.

W granicach administracyjnych gminy Baruchowo znajdują się również następujące Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP):

- nieudokumentowany GZWP nr 215 - Subniecka warszawska. Jest to zbiornik porowy o powierzchni 51 000,00 km², położony na średniej głębokości około 160 m p.p.t. GZWP nr 215 zaopatrywany jest w wodę przez GZWP nr 222. Zbiornik Subniecka warszawska należy do dorzecza Wisły i należy do RZGW w Warszawie,
- udokumentowany GZWP nr 220 – Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek – Płock). Jest to zbiornik porowy o powierzchni 777,00 km², położony na średniej głębokości około 35 m p.p.t.

RZEŻBA TERENU I GEOLOGIA

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, obszar gminy Baruchowo położony jest na terytorium dwóch makroregionów fizyczno-geograficznego tj. Pojezierza Wielkopolskiego i Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej w obszarze, których odznaczają się mniejsze jednostki – mezoregiony. Gmina położona jest głównie na obszarze mezoregionu Kotlina Płocka.

Natomiast część terenu gminy usytuowany jest na obszarze mezoregionu Pojezierze Kujawskiego.

Tabela 24. Położenie gminy Baruchowo wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Baruchowo		
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie	
Makroregion	Pojezierze Wielkopolskie	Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka
Mezoregion	Pojezierze Kujawskie	Kotlina Płocka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl>

Na obszarze gminy przeważają gleby słabej jakości, szczególnie w północnej części. Są to gleby lekkie i bardzo lekkie na przepuszczalnych podłożach, przeważnie typu bielcowego i pseudobielcowego, mało żyzne, nadające się pod uprawę żyta lub ziemniaków, których górna granica plonów jest niewysoka. W południowej części gminy, na wysoczyźnie morenowej, występują gleby brunatne i płowe, o większej zawartości próchnicy, a tym samym o większych możliwościach produkcyjnych (uprawa pszenicy, rzepaku, buraków cukrowych). Najlepsze gleby na tym terenie zajmują grunty wsi Kurowo, Babia Góra, Kurowo Parcele, Zakrzewo Parcele. Pod względem bonitacyjnym dominują gleby słabe i bardzo słabe o niskiej przydatności do uprawy roślin, zaliczane do klas V, VI (58%). Większa część z nich nadaje się pod zalesienie. Gleby średniej wartości klas IVa i IVb zajmują 35% powierzchni gruntów ornych. Gleby te przydatne są do uprawy roślin o mniejszych wymaganiach. Grupę gleb dobrych i bardzo dobrych reprezentują gleby klas IIIa i IIIb, które stanowią 7% powierzchni gruntów ornych. Są to gleby przydatne do intensywnej produkcji rolnej i uprawy roślin o wysokich wymaganiach glebowych. Najlepsze gleby występują w północnej, środkowej i południowo-wschodniej części gminy, najlepsze natomiast w południowej części gminy. Użytki zielone wg bonitacji zaliczone zostały głównie do klasy niskiej wartości (72% – klasy V, VI), oraz do klas średniej wartości (28% – klasy III, IV)¹³.

Zgodnie z danymi zawartymi w Systemie Osłony Przeciwosuwiskowej Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy Baruchowo w miejscowości Grodno zlokalizowano dwa osuwiska:

- zsuw translacyjny o pow. 0,12 ha (124960 KRO),
- zsuw rotacyjny o pow. 0,11 ha (124960 KRO).

¹³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo. Załącznik do uchwały nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r.

STAN JAKOŚCI POWIETRZA

Województwo kujawsko-pomorskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza: Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Baruchowo należy do strefy kujawsko-pomorskiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C₆H₆),
- ozon troposferyczny (O₃),
- pył zawieszony PM₁₀, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył PM_{2,5}.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O₃).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny — oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy — oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie

lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego — oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie — z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków — w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II — poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy kujawsko-pomorskiej.

Tabela 25. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy kujawsko-pomorskiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny							Kryterium – poziom docelowy						Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Faza I	Faza II														
Strefa kujawsko-pomorska	PL0404	A	A	C	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2020

Tabela 26. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2020 w strefie kujawsko-pomorskiej, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]	Główna przyczyna przekroczenia
BaP	Poziom docelowy	Śr. roczna	715,9	4,07	456 314	32,30	Oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
Pył PM10	Poziom dopuszczalny	Śr. 24-godz.	37,1	0,21	85 952	6,08	Oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
Ozon	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	14517,0	82,50	104 3042	73,83	Warunki meteorologiczne sprzyjające formowaniu się ozonu

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2020

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie kujawsko-pomorskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych dla kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM₁₀ (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy kujawsko-pomorskiej były dotrzymane. W celu przywrócenia obowiązujących standardów należy podjąć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we wskazanych obszarach, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne i docelowe wartości. W gminie Baruchowo głównym źródłem zanieczyszczeń są kotłownie indywidualnych gospodarstw domowych.

3.2 Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna

TRANSPORT DROGOWY

Układ drogowy na terenie gminy Baruchowo tworzą:

- droga wojewódzka nr 265 relacji Brześć Kujawski–Kowal–Gostynin,
- drogi powiatowe:
  - nr 2920 C (relacji Baruchowo–Kowal),
  - nr 2918 C (relacji Baruchowo–Kłotno–Goreń–Skrzynki– Okna–Patrowo),
- drogi gminne.

W bezpośrednim sąsiedztwie gminy Baruchowo przebiega droga Autostrada A1 (Gdańsk–Gorzyce) o zasięgu międzynarodowym, łącząca północ i południe Polski. Węzeł autostradowy „Kowal”, zlokalizowany po południowej stronie sąsiedniego miasta Kowal, za pośrednictwem drogi krajowej nr 1, umożliwia połączenie komunikacyjne drogi wojewódzkiej nr 265, przebiegającej przez gminę Baruchowo, z autostradą A1.

Drogi powiatowe odgrywają bardzo istotną rolę pozwalającą na przepływ mieszkańców między głównymi miejscowościami powiatu, a także zapewniają dostępność do dróg wyższej kategorii.

Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy. Część dróg, która jest w dobrym stanie technicznym, stwarza warunki do przejazdów zarówno pasażerskich, jak i towarowych. Dobry stan techniczny wpływa również

na zmniejszenie się wydzielania spalin oraz kurzów i pyłów do atmosfery. Dlatego istotne jest utrzymanie dróg w dobrym stanie i poddawanie ich regularnym pracom modernizacyjnym.

W poniższej tabeli przedstawiono długość dróg mieszczących się w granicach administracyjnych gminy Baruchowo w latach 2016-2020.

Tabela 27. Długość dróg na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020 (km)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Drogi wojewódzkie	9,912	9,912	9,912	9,912	9,912
Drogi powiatowe	16,611	16,611	16,611	16,611	16,611
Drogi gminne, w tym o nawierzchni:	95,03	95,133	95,133	120,835	120,835
<i>utwardzonej</i>	<i>62,429</i>	<i>62,532</i>	<i>62,532</i>	<i>68,841</i>	<i>68,841</i>
<i>nieutwardzonej</i>	<i>32,601</i>	<i>32,601</i>	<i>32,601</i>	<i>51,994</i>	<i>51,994</i>

Źródło: Dane Urzędu Gminy Baruchowo

Zgodnie z danymi przedstawionymi w powyższej tabeli, długość dróg wojewódzkich i powiatowych w obszarze gminy Baruchowo w latach 2016-2020 pozostała na tym samym poziomie. Natomiast w przypadku dróg gminnych, ich długość w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016 wzrosła o 25,805 km, tj. o 27,15%. Długość dróg gminnych o nawierzchni utwardzonej w badanym okresie wzrosła o 6,412 km (10,27%), natomiast o nawierzchni nieutwardzonej zwiększyła się o 19,393 km (59,49%).

TRANSPORT KOLEJOWY

Przez teren gminy Baruchowo nie przebiegają obecnie linie kolejowe. Przez gminy sąsiednie przebiega natomiast linia kolejowa nr 18 (Bydgoszcz–Włocławek– Kutno).

TRANSPORT AUTOBUSOWY

Transport publiczny realizowany jest na terenie gminy przez linie autobusowe Kujawsko-Pomorskiego Transportu Samochodowego S.A. oddział Włocławek. Gmina posiada połączenia autobusowe na swoim terenie, z sąsiednimi miejscowościami oraz z ośrodkiem powiatowym we Włocławku.

3.3 Mieszkalnictwo

Z danych GUS zestawionych w poniższej tabeli wynika, że ogólna liczba mieszkań na terenie gminy w 2020 roku w porównaniu z rokiem 2016 zwiększyła się o 2,02%. Liczba izb wzrosła o 2,87%, natomiast powierzchnia użytkowa mieszkań zwiększyła się o 3,35%.

Tabela 28. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy Baruchowo w latach 2016 - 2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania	-	1 087	1 089	1 096	1 107	1 109
Izby	-	4 421	4 434	4 476	4 537	4 548
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	91 995	92 237	93 170	94 846	95 075

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>
Wzrost liczby mieszkań świadczy o korzystnym rozwoju gminy Baruchowo pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nią pod względem osiedleńczym.

W analizowanym okresie przeciętna powierzchnia jednego mieszkania zwiększyła się o 1,00 m² (1,30%). Podobny trend przyjął wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę (wzrost o 2,00 m², tj. 6,49%) oraz wskaźnik mieszkań na 1 000 mieszkańców notując wzrost o 5,31%.

Tabela 29. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Baruchowo w latach 2016 - 2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	84,6	84,7	85,0	85,7	85,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	26,2	26,5	26,9	27,6	27,9
Mieszkania na 1000 mieszkańców	-	309,1	312,8	316,9	322,2	325,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>
W analizowanym okresie na terenie gminy nastąpił wzrost wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne – łazienkę, wodociąg i centralne ogrzewanie.

W 2019 roku¹⁴:

- 93,1% mieszkań w gminie miało dostęp do sieci wodociągowej,
- 79,0% mieszkań w gminie posiadało łazienkę,
- 67,3% mieszkań w gminie posiadało centralne ogrzewanie.

Poniższa tabela pokazuje szczegółowe dane na temat mieszkań wyposażonych w instalacje techniczne na terenie gminy.

Tabela 30. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2019¹⁵

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019
Wodociąg	%	93,0	93,0	93,1	93,1
Łazienka	%	78,7	78,7	78,8	79,0
Centralne Ogrzewanie	%	66,7	66,8	67,0	67,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹⁴ Brak danych w GUS za rok 2020

¹⁵ jw.

W poniższej tabeli przedstawiono stan zasobów mieszkaniowych wchodzących w skład zasobów mieszkaniowych Gminy Baruchowo w latach 2016-2020.

Tabela 31. Stan zasobów mieszkaniowych Gminy Baruchowo w latach 2016 - 2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość budynków mieszkalnych	-	8	7	6	6	6
Ilość lokali mieszkalnych	-	17	15	11	11	11
Ilość mieszkań socjalnych	-	2	2	1	1	1
Ilość lokali użytkowych	-	2	2	-	-	-
Powierzchnia użytkowa ogółem, w tym:	m ²	703,76	683,76	470,9	470,9	470,9
<i>Powierzchnia lokali komunalnych</i>	<i>m²</i>	<i>648,76</i>	<i>628,76</i>	<i>440,9</i>	<i>440,9</i>	<i>440,9</i>
<i>Powierzchnia lokali socjalnych</i>	<i>m²</i>	<i>55</i>	<i>55</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>
<i>Powierzchnia lokali użytkowych</i>	<i>m²</i>	<i>205,72</i>	<i>205,72</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Źródło: Dane Urzędu Gminy Baruchowo

Liczba budynków mieszkalnych będących w zasobie Gminy Baruchowo w latach 2016-2020 zmniejszył się o 2 budynki, co znalazło odzwierciedlenie w powierzchni użytkowej ogółem mieszkań, która w 2020 w porównaniu z rokiem 2016 zmniejszyła się o 232,86 m², tj. o 33,09%.

Obecnie obowiązującym na terenie gminy jest Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Baruchowo na lata 2019-2023 przyjęty uchwałą nr VII.29.2019 Rady Gminy Baruchowo z dnia 30 maja 2019 r.

Zgodne z zapisami niniejszego dokumentu, w celu poprawy wykorzystania i racjonalizacji gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy podejmowane będą następujące działania:

1. Dążenie do jak największego zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców Gminy,
2. Planowanie corocznie w budżecie Gminy środków na remonty lokali i budynków stanowiących mieszkaniowy zasób Gminy,
3. Poprawa warunków i standardu lokali wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy poprzez bieżące remonty,
4. Racjonalne gospodarowanie środkami z budżetu Gminy przeznaczonymi na utrzymanie mieszkaniowego zasobu Gminy,
5. Stały monitoring stanu technicznego budynków mieszkalnych pod kątem kosztów ich remontów i ewentualnej opłacalności zbycia.

3.4 Zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Sieć kanalizacyjna na terenie gminy obejmuje miejscowości: Baruchowo i Świątkowice. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w roku 2020 wyniosła 8,9 km. W analizowanym okresie liczba przyłączy wzrosła o 2 szt. tj. 1,02%.

Tabela 32. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Liczba przyłączy [szt.]	197	197	198	198	199

Źródło: Dane Urzędu Gminy Baruchowo

W pozostałych częściach gminy, niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków (410 szt. w 2020 r. – dane Urzędu Gminy Baruchowo) i zbiorniki bezodpływowe (929 szt. w 2020 r. - dane Urzędu Gminy Baruchowo). Analizując dane zawarte w poniższej tabeli, obserwujemy w latach 2016-2020 wzrost liczby oczyszczalni przydomowych o 6 szt. oraz zbiorników bezodpływowych o 42 szt.

Tabela 33. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	887	891	893	916	929
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	404	404	409	409	410

Źródło: Dane Urzędu Gminy Baruchowo

Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe znajdują się na obszarach, na ogół rozproszonej zabudowy mieszkalnej, gdzie podłączenie budynków do kanalizacji jest obecnie ekonomicznie nieuzasadnione, ze względu na wysokie koszty. Następnie nieczystości płynne dostarczane są taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego zlokalizowanego na terenie oczyszczalni ścieków.

W miejscowości Baruchowo znajduje się Gminna Oczyszczalnia Ścieków, która odbiera i oczyszcza nieczystości z istniejącej sieci.

Zgodnie z Raportem o stanie Gminy Baruchowo za rok 2020 technologia użytkowanej instalacji pozwala na oczyszczanie 200 m³ ścieków na dobę. Możliwości oczyszczalni ścieków w Baruchowie pokrywają w całości potrzeby gminy, zarówno aktualne, jak i wynikające z perspektywicznych możliwości rozwoju zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej (średniodobowa ilość oczyszczanych ścieków to ok. 120 m³).

Na podstawie danych GUS zawartych w poniższej tabeli odnotowano w latach 2016-2020 spadek ładunków zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu, a dokładniej zmniejszenie BZT5 o 46,50%, ChZT o 7,02%, fosforu ogólnego o 50,98% oraz zawiesiny ogólnej o 18,30%. Liczba osób korzystających z oczyszczalni ścieków w analizowanym okresie wzrosła o 17 osób (2,24%).

Tabela 34. Informacje dotyczące oczyszczalni ścieków w Baruchowie w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Oczyszczalnie komunalne	szt.	1	1	1	1	1
Ludność korzystająca z oczyszczalni	osoba	760	765	770	775	777
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu - BZT5	kg/rok	529	239	374	416	283
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu - ChZT	kg/rok	2 108	1 929	1 700	2 072	1 960
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu - zawiesina ogólna	kg/rok	377	338	408	413	308
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu - azot ogólny	kg/rok	419	233	408	313	449
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu - fosfor ogólny	kg/rok	51	33	34	22	25
Ścieki odprowadzone ogółem	dm ³	29	19	30	29	37
Ścieki oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dm ³	31	35	34	32	39
Ścieki oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	%	100	100	100	100	100
Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu	m ³ /dobę	200	200	200	200	200
Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	osoba	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Baruchowo długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy) w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016 zwiększyła się o 1,42 km, tj. o 1,65%.

Ponadto w roku 2020 liczba czynnych przyłączy prowadzących do budynków, w stosunku do roku 2016 wzrosła o 50 szt., tj. 3,36%. Szczegóły dotyczące sieci wodociągowej prezentuje poniższa tabela.

Tabela 35. Infrastruktura wodociągowa gminy Baruchowo w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy)	km	86,32	87,52	87,52	87,52	87,74
Czynne przyłącza	szt.	1 488	1 492	1 500	1 523	1 538

Źródło: Dane Urzędu Gminy Baruchowo

Na terenie gminy funkcjonują dwie stacje uzdatniania wody. Największa jest stacja zlokalizowana w miejscowości Kłotno, której dobową zdolność produkcyjną wynosi obecnie 450 m³. Z tej stacji woda uzdatniona do picia dostarczana jest do połowy gospodarstw domowych. Natomiast stacja w Skrzynkach obsługuje pozostały teren gminy, w tym tereny rekreacyjne¹⁶.

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na obszarze gminy Baruchowo nie funkcjonuje zorganizowany scentralizowany systemy ciepłowniczy (nie istnieją zakłady produkujące ciepło – ciepłownie, elektrociepłownie). Ciepło wytwarzane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. Indywidualne źródła ciepła, wykorzystują w celach grzewczych: węgiel, drewno, ekogroszek gaz płynny LPG, biomasę, pelet.

ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Na terenie gminy Baruchowo obecnie nie funkcjonuje sieć gazowa. Ze względu na łatwość w użytkowaniu i czynniki ekonomiczne, mieszkańcy korzystają z gazu dystrybuowanego w butlach lub przechowywanego w zbiornikach przydomowych.

Przez teren gminy Baruchowo przebiega trasa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 500 MOP 8,40 MPa relacji Gustorzyn-Gostynin o długości około 8,80 km. Na przedmiotowym terenie znajduje się również zespół zaporowo-upustowy w Baruchowie. Zespoły te służą do odcinania przepływu gazu na danym odcinku. Ponadto na zestawie znajdują się zawory wydmuchowe umożliwiające odpowietrzenie gazociągu w razie jego zapowietrzenia.

W roku ubiegłym rozpoczęły się również prace na projektowaniu drugiej nitki gazociągu średniego ciśnienia DN 1000, który ma przebiegać przez teren gminy Baruchowo w pasie technicznym istniejącego gazociągu.

¹⁶ Raport o stanie gminy Baruchowo za rok 2020.

ZAOPIATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Przez teren gminy przebiega linia napowietrzna, rozdzielcza wysokiego napięcia WN 110 kV. Gmina Baruchowo zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji GPZ Lubień oraz Włocławek Wschód 110/15kV. Stacja GPZ Lubień Kujawski wyposażona jest w 2 transformatory o mocy 16 MVA każdy. Stacja GPZ Włocławek wschód wyposażona jest w 2 transformatory o mocy 25 MVA każdy.

Przez teren gminy przebiegają linie napowietrzne i kablowe o mocach 15 kV i 0,4 kV. W 2020 roku długość linii napowietrznych 15 kV wynosiła 70 494 m, długość linii kablowych 15 kV 3 440 m, długość linii kablowych napowietrznych o mocy 0,4 kV 150 756 m, a długość linii kablowych 41 007 m.

Stan zaopatrzenia gminy Baruchowo w energię elektryczną jest zadowalający. Bezpieczeństwo zasilania w energię elektryczną na terenie gminy Baruchowo jest zapewnione przez systematycznie prowadzone prace modernizacyjne linii napowietrznych średniego i niskiego napięcia.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE)

Energia wiatru

Gmina Baruchowo znajduje się w strefie korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, gdyż na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 1 250 kWh/m²/rok.¹⁷

Na terenie gminy zlokalizowane są dwie turbiny wiatrowe w miejscowości Zakrzewo-Parcele, dz. nr ew. 17, obręb Zakrzewo – Parcele.

Energia słoneczna

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie kujawsko-pomorskim są korzystne. Gmina Baruchowo położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 1 750-1800 godzin i należy do jednego z najwyższych w Polsce. Oznacza to, że gmina Baruchowo posiada potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.¹⁸

Na terenie gminy występują korzystne warunki do instalacji urządzeń wykorzystujących energię słoneczną. Jednak Gmina Baruchowo nie ma obowiązku inwentaryzacji ilości instalacji

---

¹⁷ Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, *Mezokalowa mapa wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.)*, Opracowanie 2001, Warszawa

¹⁸ Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <https://klimat.imgw.pl/>, *Mapa usłonecznienia Polski dla wielolecia 1981-2010*.

fotowoltaicznych/solarnych znajdujących się na prywatnych budynkach mieszkalnych w jej obrębie, dlatego nie można dokładnie określić, ile budynków jest w nie obecnie wyposażonych. Z informacji uzyskanych od ENERGA OPERATOR S.A. wynika, że na terenie gminy znajduje się 48 szt. instalacji fotowoltaicznych przyłączonych do sieci należącej do ww. operatora.

Energia geotermalna

Gmina Baruchowo znajduje na obszarze grudziądzko-warszawskiego okręgu geotermalnego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2 000 m p.p.t., zlokalizowanych w obrębie gminy wynosi około 65-70°C. Położenie takie stanowi umiarkowane źródło pozyskiwania energii geotermalnej¹⁹.

W związku z brakiem konieczności inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych przez Gminę brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkiej geotermii. Zgłoszenia nie wymagają instalacje do głębokości 30 m. Natomiast instalacje wymagające głębszego wiercenia podlegają obowiązkowi opracowania projektu robót geologicznych i jego zgłoszenia Staroście Włocławskiemu. W związku ze wzrostem zainteresowania społeczeństwa wykorzystaniem pomp ciepła w budynkach indywidualnych w ciągu ostatnich kilku lat, przypuszcza się, że na terenie gminy w gospodarstwach domowych mogą wystąpić takie instalacje.

Energia wodna

Obecnie na terenie gminy Baruchowo nie funkcjonuje żadna mała elektrownia wodna (MEW).

Energia z biomasy

Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce cieplnej. Zatem z powodu rolniczego charakteru obszaru wiejskiego gminy Baruchowo, biomasa wykorzystywana jest do produkcji energii na indywidualne potrzeby w gospodarstwach.

Energia z biogazu

Na obszarze gminy Baruchowo nie funkcjonuje obecnie żadna biogazownia.

TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy Baruchowo, w miejscowości Boża Wola, zlokalizowana jest jedna stacja bazowa telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE, których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości.

---

¹⁹ Państwowy Instytut Geologiczny, <http://www.pgi.gov.pl>, *Mapa okręgów geotermalnych Polski oraz Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t. na obszarze Polski.*

Lokalizacja stacji bazowej telefonii komórkowej na obszarze gminy Baruchowo przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Usytuowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Baruchowo

Źródło: Strona internetowa: <http://beta.btsearch.pl/>

Legenda:

- kolor żółty – Orange (maszt własny T-Mobile),
- kolor różowy – T-Mobile (maszt własny T-Mobile),
- kolor fioletowy – Play (maszt własny T-Mobile).

GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego obowiązuje Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028.

Na obszarze gminy obowiązuje „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Baruchowo” przyjęty uchwałą nr XIII.91.2019 Rady Gminy Baruchowo z dnia 28 listopada

2019 r. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na tym terenie.

Zgodnie z danymi Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Baruchowo za 2020 rok, z jej obszaru odebrano 552,5 ton niesegregowanych (zmieszanych odpadów komunalnych). Szczegółowe dane dotyczące ilości odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Baruchowo przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 36. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Baruchowie w 2020 r.

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Kod odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
Niesegregowane (zmieszane odpady komunalne)	20 03 01	552,5000
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	12,5700
Opakowania ze szkła	15 01 07	81,7000
Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	96,8900
Zużyte opony	16 01 03	4,6400
Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek	17 01 01	1,2000
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	20 01 99	48,1400
Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	20 03 99	18,1200
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	11,0600
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione, w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36	1,6480
Odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	29,1400
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	20 01 08	48,4400
Inne odpady nieulegające biodegradacji	20 02 03	103,1600

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Baruchowo za 2020 rok

Na terenie gminy Baruchowo funkcjonuje również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) oraz rozstawione na jej terenie pojemniki ogólnodostępne typu dzwon, przeznaczone do segregacji, w których można gromadzić papier, szkło, metale i plastiki.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Na terenie gminy obowiązuje „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Baruchowo na lata 2018 – 2032”, przyjęty uchwałą nr XLI.287.2018 Rady Gminy Baruchowo z dnia 15 marca 2018 r.

Masa zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 37. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Baruchowo w [kg] – dane z bazy azbestowej czerwiec 2021 r.

Zinwentaryzowane		
Razem	3 923 457	100,00%
Osoby fizyczne	3 923 457	100,00%
Osoby prawne	0	0,00%
Unieszkodliwione		
Razem	595 678	100,00%
Osoby fizyczne	595 678	100,00%
Osoby prawne	0	0,00%
Pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	3 327 779	100,00%
Osoby fizyczne	3 327 779	100,00%
Osoby prawne	0	0,00%

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

4. Analiza zdolności inwestycyjnej

Analiza zdolności do realizacji wydatków inwestycyjnych ma na celu określenie i ocenę możliwości Gminy Baruchowo w zakresie pokrycia wydatków inwestycyjnych. Pozwala także ocenić ogólną sytuację finansową jednostki samorządu terytorialnego.

Odzwierciedleniem sytuacji ekonomicznej każdej jednostki samorządu terytorialnego jest jej budżet – roczny plan dochodów, wydatków oraz przychodów i rozchodów. Informacje o sytuacji finansowej pozwalają na racjonalne gospodarowanie publicznymi zasobami pieniężnymi w celu właściwego wypełniania zadań wobec mieszkańców. Podstawowym aktem prawnym regulującym proces budżetowania w jednostkach samorządu terytorialnego jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2021 poz. 305 z późn. zm.).

DOCHODY BUDŻETU

Dochody budżetu Gminy Baruchowo na przestrzeni analizowanych lat wzrosły o 38,68%, z czego dochody majątkowe wzrosły o 317,16%, a dochody bieżące o 27,45%. W okresie tym, udział dochodów bieżących zmniejszył się o 0,08 p. proc. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych i to na ich wysokość Gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy ich udział w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej, co w dłuższym okresie zwiększa bazę podatkową.

W tabeli poniżej przedstawiono dane nt. struktury dochodów w budżecie Gminy Baruchowo w latach 2016-2020.

Tabela 38. Struktura dochodów majątkowych i bieżących w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody ogółem	zł	15 761 120,79	18 343 570,81	18 477 034,82	20 204 488,07	21 857 137,03
Dochody majątkowe ogółem	zł	610 744,22	2 611 187,12	2 013 655,31	2 299 229,22	2 547 750,40
Udział w dochodach ogółem	%	3,88%	14,23%	10,90%	11,38%	11,66%
Dochody bieżące ogółem	zł	15 150 376,57	15 732 383,69	16 463 379,51	17 905 258,85	19 309 386,63
Udział w dochodach ogółem	%	96,12%	85,77%	89,10%	88,62%	88,34%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania budżetu Gminy Baruchowo za lata 2016-2020

WYDATKI BUDŻETU

Wydatki budżetu Gminy Baruchowo w 2020 r. wzrosły o 29,23%, w porównaniu z 2016 r., z czego wydatki majątkowe zwiększyły się o 45,20%, a wydatki bieżące wzrosły o 25,00%. Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano niewielki spadek udziału wydatków majątkowych w kwocie wydatków ogółem. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego, a przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców.

W tabeli poniżej przedstawiono dane nt. struktury wydatków w budżecie Gminy Baruchowo w latach 2016-2020.

Tabela 39. Struktura wydatków majątkowych i bieżących w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Wydatki ogółem	zł	15 835 612,97	17 857 585,29	18 551 074,51	20 511 783,25	20 464 255,32
Wydatki majątkowe ogółem	zł	3 318 176,22	4 318 029,05	4 858 397,03	5 210 421,68	4 817 973,63
Udział w wydatkach ogółem	%	20,95%	24,18%	26,19%	25,40%	23,54%
Wydatki bieżące ogółem	zł	12 517 436,75	13 539 556,24	13 692 677,48	15 301 361,57	15 646 281,69
Udział w wydatkach ogółem	%	79,05%	75,82%	73,81%	74,60%	76,46%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania budżetu Gminy Baruchowo za lata 2016-2020

NADWYŻKA OPERACYJNA

Nadwyżka operacyjna to różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi, co oznacza, że Gmina ma możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę zadłużenia.

Tabela 40. Nadwyżka operacyjna w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody bieżące	zł	15 150 376,57	15 732 383,69	16 463 379,51	17 905 258,85	19 309 386,63
Wydatki bieżące	zł	12 517 436,75	13 539 556,24	13 692 677,48	15 301 361,57	15 646 281,69
Nadwyżka operacyjna	zł	2 632 939,82	2 192 827,45	2 770 702,03	2 603 897,28	3 663 104,94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania budżetu Gminy Baruchowo za lata 2016-2020

Na podstawie informacji z wykonania budżetu, należy zauważyć, że Gmina Baruchowo spełnia wymogi wynikające z przepisu art. 242 i 243 ustawy o finansach publicznych dotyczące spełnienia dopuszczalnego wskaźnika zadłużenia, jak również wykonane dochody bieżące były we wszystkich ww. latach wyższe od wykonanych wydatków bieżących.

WYNIK BUDŻETU

W tabeli poniżej przedstawiono wysokość wydatków budżetowych na tle dochodów, obrazując tym samym wynik budżetowy. W latach 2017 i 2020 Gmina Baruchowo wypracowała nadwyżkę budżetową. Natomiast w latach 2016, 2018 i 2019 realizacja budżetu gminy Baruchowo zakończyła się deficytem.

Tabela 41. Wynik budżetu w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody budżetowe ogółem	zł	15 761 120,79	18 343 570,81	18 477 034,82	20 204 488,07	21 857 137,03
Wydatki budżetowe ogółem	zł	15 835 612,97	17 857 585,29	18 551 074,51	20 511 783,25	20 464 255,32
Wynik budżetowy	zł	-74 492,18	485 985,52	-74 039,69	-307 295,18	1 392 881,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania budżetu Gminy Baruchowo za lata 2016-2020

Polityka inwestycyjna Gminy Baruchowo polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym. Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym, dlatego też, środki te stanowią niewątpliwe wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie: ze źródeł krajowych oraz ze źródeł unijnych. Gmina Baruchowo aplikuje o środki zewnętrzne, pozyskując je na rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej. Należy zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych.

Ze względu na ograniczone możliwości finansowe, nie każda inwestycja jest finansowana ze środków własnych. Część inwestycji współfinansowanych jest z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnych dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy Baruchowo wynika z tego, że wykorzystuje ona szanse w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia jej rozwoju.

Źródłem największych wydatków Gminy Baruchowo jest jednak realizacja zadań własnych z zakresu oświaty i prognozuje się, że w przyszłych latach to właśnie ta działalność jednostek samorządu lokalnego na szczeblu lokalnym będzie generowała również najwyższe wydatki. Wzrost wydatków na oświatę nie wpływa korzystnie na planowanie inwestycji, bowiem środki, które jednostka samorządu terytorialnego mogłaby przeznaczyć na działania inwestycyjne i rozwój infrastruktury technicznej, będą musiały zostać zapewnione w budżecie na realizację zadań z zakresu oświaty.

W budżecie Gminy Baruchowo wyodrębniane są środki stanowiące fundusz sołecki. Fundusz sołecki jest formą budżetu partycypacyjnego i stanowi system wsparcia inicjatyw lokalnych, umożliwiającą realizację ważnych społecznie przedsięwzięć na terenie sołectw. Są to środki finansowe wyodrębnione w budżecie gminy, które są zagwarantowane dla sołectw na wykonanie przedsięwzięć służących poprawie warunków ich życia.

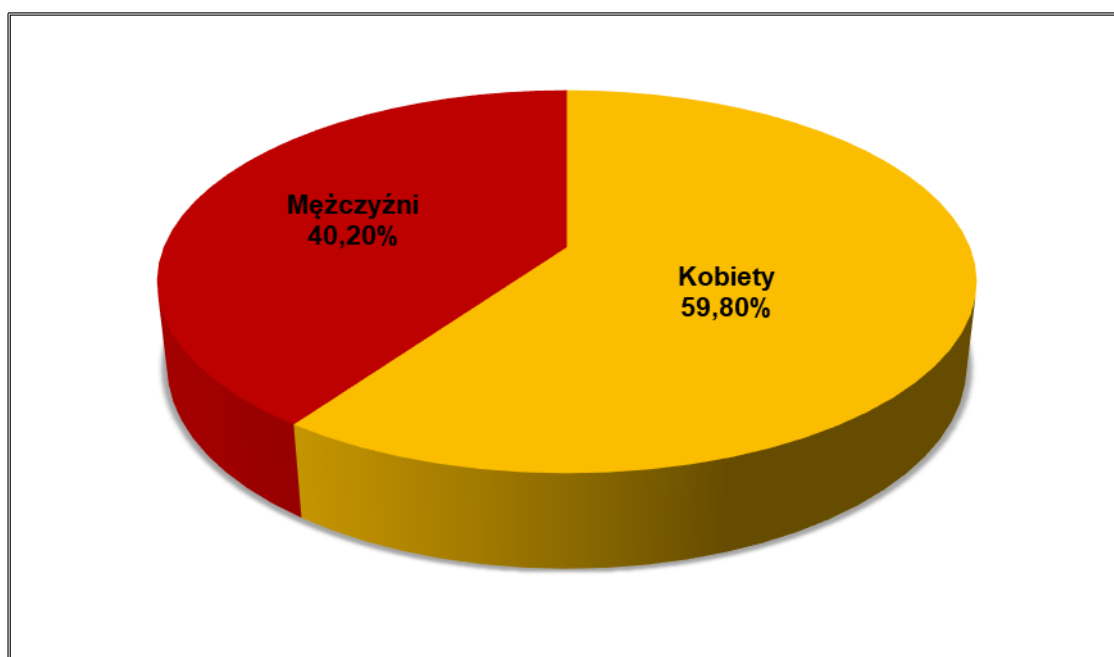
5. Analiza potencjału jakości życia i wyniki badania ankietowego

W celu pogłębienia diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baruchowo przeprowadzono badanie ankietowe mające na celu rozpoznanie rzeczywistych potrzeb społeczno-gospodarczych oraz wizji rozwoju na najbliższe lata. Formularz ankietowy składał się z 5 pytań, w tym 3 pytań zamkniętych oraz dwóch pytań otwartych. Pytania dotyczyły oceny realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych oraz społecznych, obecnej oraz przyszłej sytuacji społeczno-gospodarczej, oceny funkcjonowania Urzędu Gminy Baruchowo, najistotniejszych problemów do rozwiązania oraz atutów Gminy, które można wykorzystać w przeszłości.

Badanie ankietowe prowadzone było od 12.07.2021 r. do 09.08.2021 r. Ankietę można było wypełnić elektronicznie za pomocą utworzonego formularza internetowego. Ponadto ankietą była dostępna w siedzibie Urzędu Gminy Baruchowo oraz w serwisie internetowym Urzędu Gminy Baruchowo.

Ankietę wypełniły 102 osoby. Większość respondentów stanowiły kobiety, których udział w ogólnej liczbie badanych wyniósł 59,80%, zaś udział mężczyzn wyniósł 40,20%.

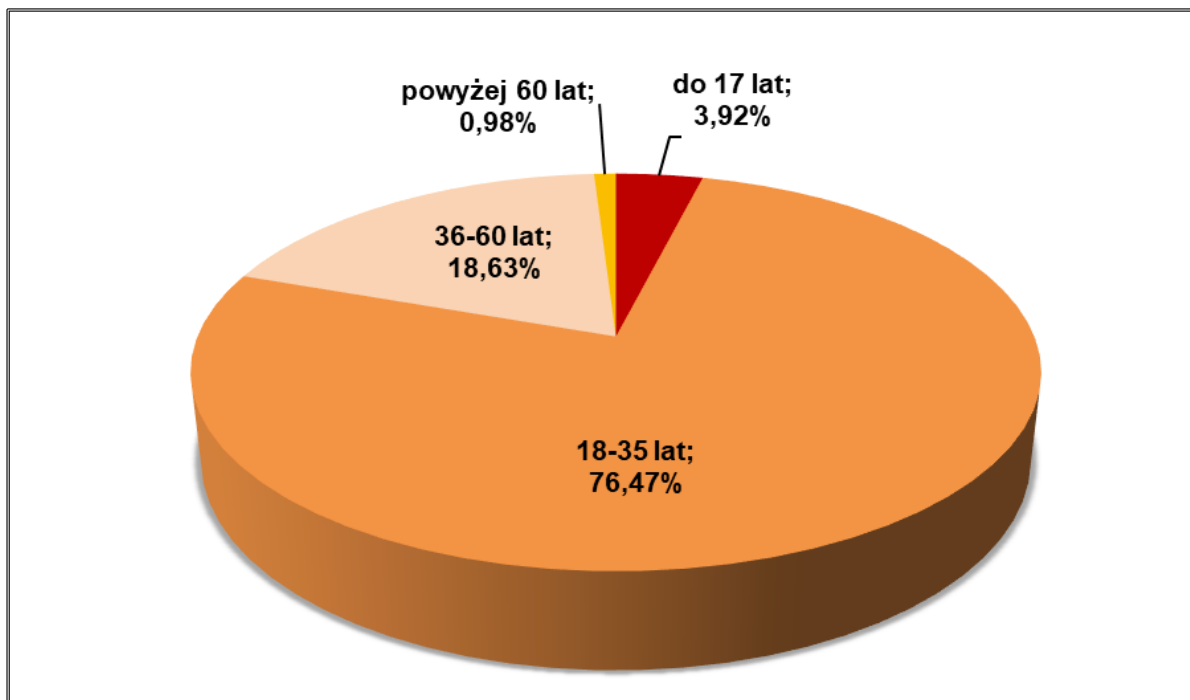
Wykres 10. Ankietowani według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 18-35 lat (76,47%), kolejną grupą były osoby w przedziale wiekowym 36-60 lat (18,63%), a następnie osoby powyżej do 17 lat (3,92%) i osoby powyżej 60 lat (0,98%).

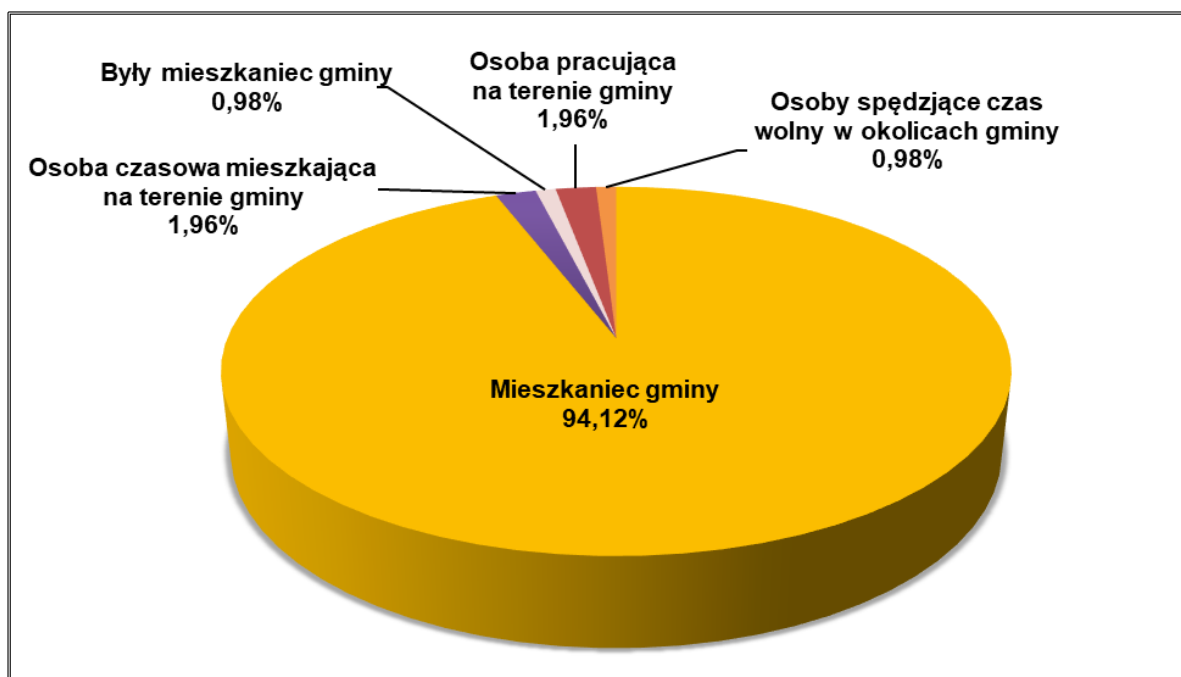
Wykres 11. Ankietowani według wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największą część respondentów stanowili mieszkańcy gminy (94,12%). W ankietyzacji wzięły również udział osoby pracujące na terenie gminy (1,96%), osoby czasowo mieszkające na terenie gminy (1,96%), byli mieszkańcy gminy (0,98%) oraz osoby spędzający czas wolny w okolicy gminy (0,98%).

Wykres 12. Podział interesariuszy wg formy życia społecznego

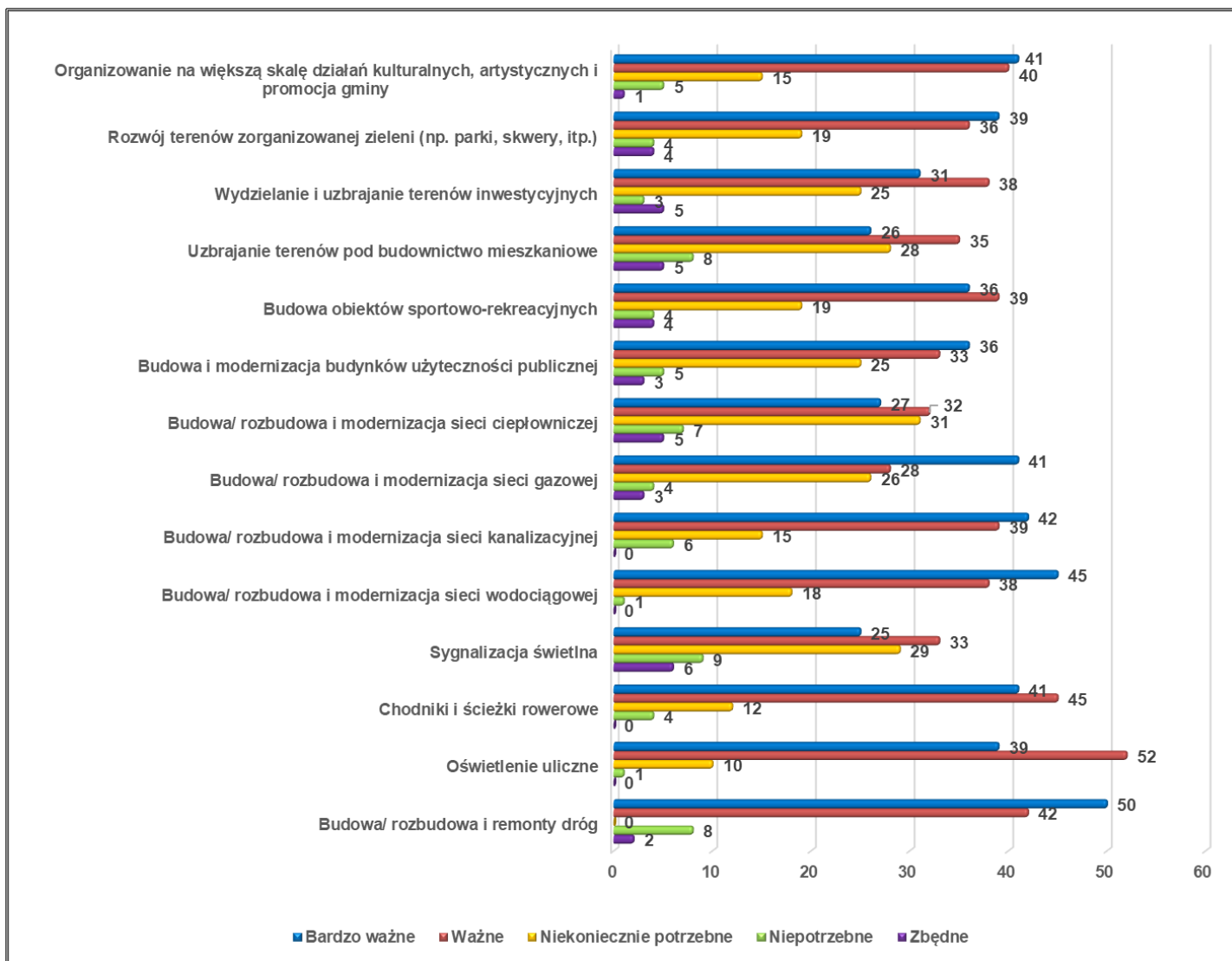
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Na pytania dotyczące oceny ważności realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych na terenie gminy, zdecydowana większość ankietowanych stwierdziła, że wszystkie inwestycje są ważne lub bardzo ważne.

Za najmniej ważne, obecnie mieszkańcy uznali inwestycje związane z sygnalizacją świetlną (15,79% negatywnych odpowiedzi), budowę sieci ciepłowniczej (13,16% negatywnych odpowiedzi) oraz wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych (13,16% negatywnych odpowiedzi).

Do najważniejszych inwestycji na terenie gminy mieszkańcy zaliczyli natomiast budowę/rozbudowę i remonty dróg (9,63% pozytywnych ocen), budowę/rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej (8,67% pozytywnych ocen) oraz budowę/rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej (8,09% pozytywnych ocen).

Wykres 13. Ocena ważności realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W pytaniu drugim ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, które z podanych stwierdzeń charakteryzują gminę obecnie, a które powinny charakteryzować gminę w przyszłości.

Do czterech określić najlepiej charakteryzujących gminę obecnie ankietowani zaliczyli:

- Gmina położona w atrakcyjnym miejscu,
- Gmina atrakcyjna dla turystów,
- Gmina dbająca o środowisko przyrodnicze,
- Gmina atrakcyjna dla mieszkańców.

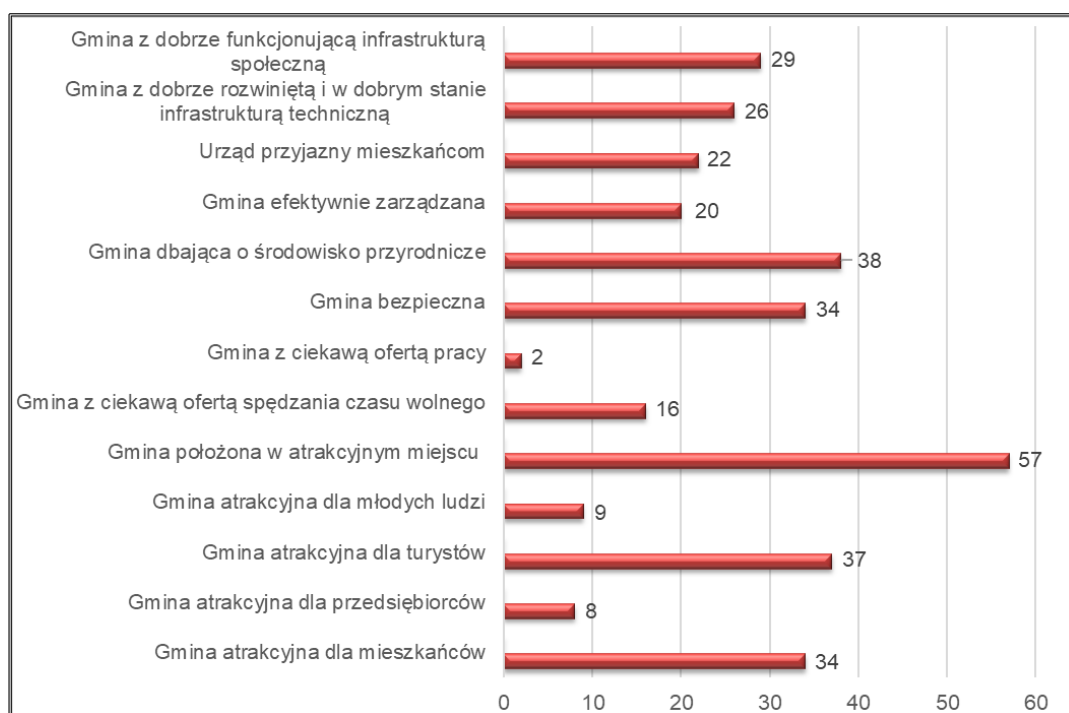
Wśród czterech stwierdzeń najmniej charakteryzujących gminę obecnie znalazły się:

- Gmina z ciekawą ofertą pracy,
- Gmina atrakcyjna dla przedsiębiorców,
- Gmina atrakcyjna dla młodych ludzi,
- Gmina z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego.

Natomiast do czterech stwierdzeń, które powinny charakteryzować gminę w przyszłości, ankietowani zaliczyli:

- Gmina atrakcyjna dla mieszkańców,
- Gmina atrakcyjna dla młodych ludzi,
- Gmina z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego,
- Gmina atrakcyjna dla turystów.

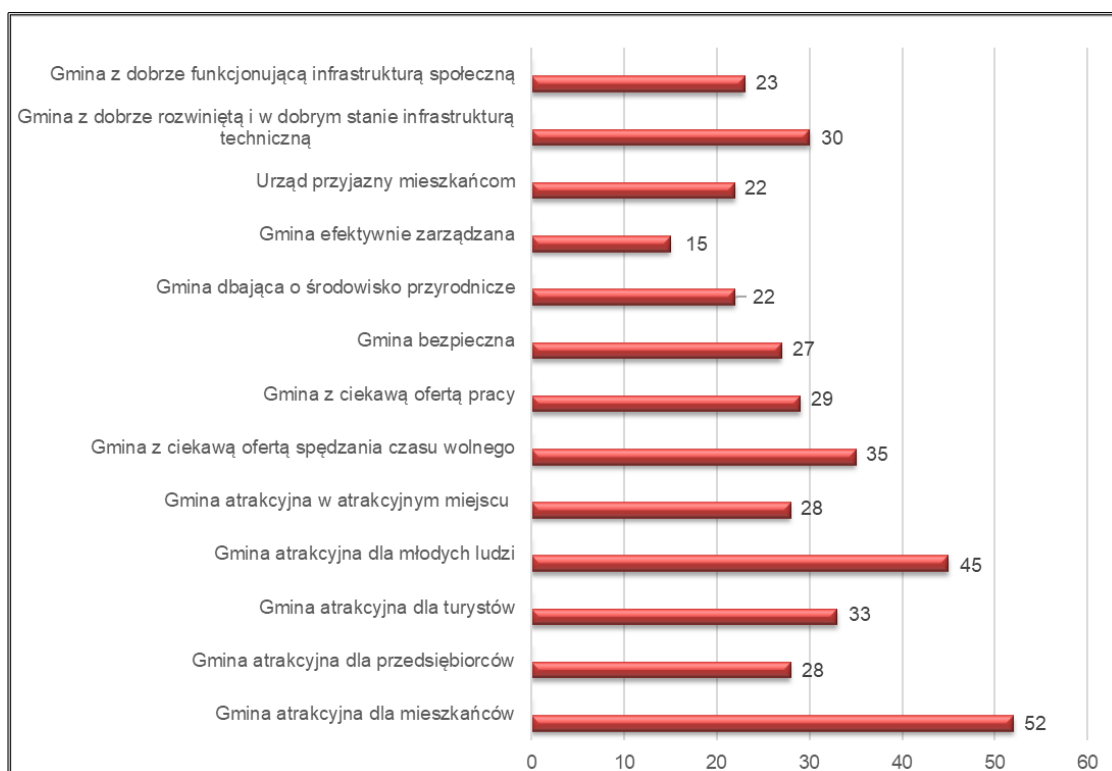
Wykres 14. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej charakteryzują Gminę obecnie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Wykres 15. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej powinny charakteryzować Gminę w przyszłości

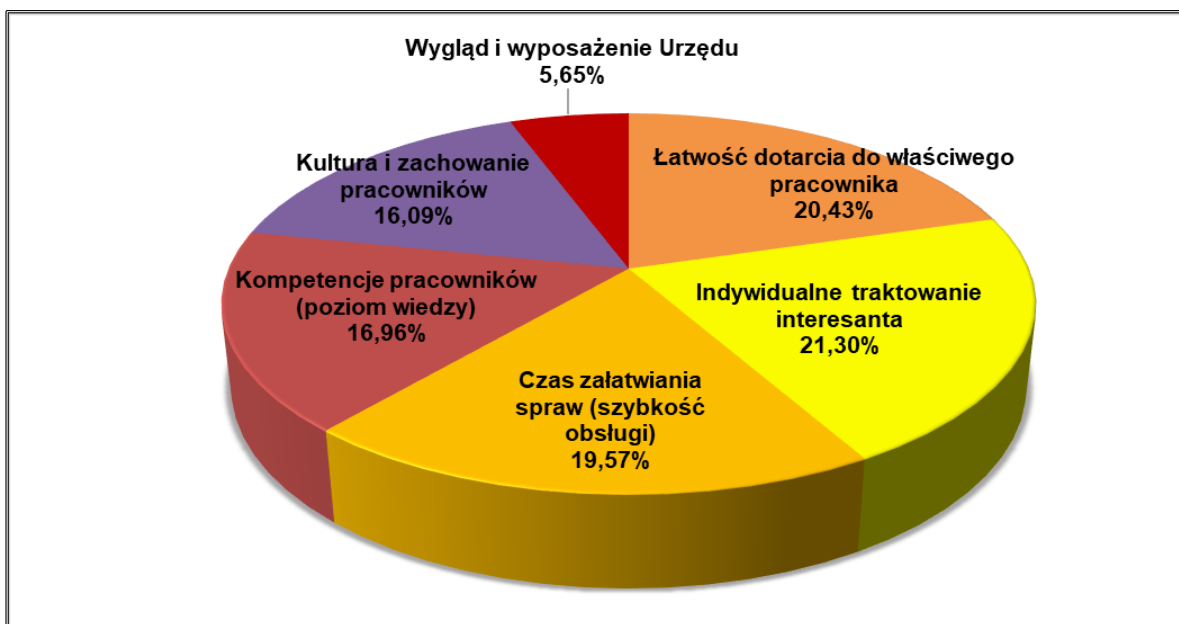
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W pytaniu trzecim ankietowani odnieśli się do elementów, które powinny zostać poprawione w ramach funkcjonowania Urzędu Gminy:

- indywidualne traktowanie interesanta,
- łatwość dotarcia do właściwego pracownika,
- czas załatwiania spraw (szybkość obsługi),
- kompetencje pracowników (poziom wiedzy).

Na dalszych miejscach znalazły się: kultura i zachowanie pracowników wygląd i wyposażenie Urzędu Gminy Baruchowo.

Wykres 16. Elementy w funkcjonowaniu Urzędu Gminy, które wg ankietowanych należałyby poprawić

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W pytaniu czwartym, wśród najbardziej istotnych problemów do rozwiązania na terenie gminy ankietowani zaliczyli:

- brak obiektów gastronomicznych na terenie gminy,
- nieefektywnie zaprogramowane oświetlenie uliczne (lampy świecą, gdy jest widno),
- ograniczony dostęp do Urzędu Gminy Baruchowo,
- niewykorzystanie w pełni terenów wypoczynkowych nad jeziorami, których właścicielem jest Gmina (brak ich odpowiedniego zagospodarowania, zbyt mało atrakcji),
- brak Komisariatu Policji oraz zbyt mała ilość patroli Policji na terenie gminy,
- mało miejsc pracy, szczególnie dla kobiet,
- brak kompleksowego ośrodka wypoczynkowego,
- strona internetowa Urzędu Gminy Baruchowo wymagająca poprawy (zbyt mało wniosków do pobrania i informacji, jak i gdzie załatwić daną sprawę urzędową),
- zaśmiecone przydrożne rowy, lasy, zadrzewienia oraz niewystarczająca ilość śmietników na terenie gminy,
- sieć wodociągowa wymagająca modernizacji,
- brak ogólnodostępnego internetu oraz światłowodu,
- niewystarczająco zagospodarowane pod względem turystyczno-rekreacyjnym Jezioro Skrzyneckie (brak pola namiotowego, brudne kąpielisko, brak gminnych domków letniskowych do wynajęcia),
- Biblioteka Gminna wymagająca rozbudowy,

- obowiązująca cisza nocna 7 dni w tygodniu, co uniemożliwia organizację imprez masowych i eventów przez prywatnych organizatorów,
- zły stan techniczny obecnych placów zabaw wraz z brakiem koszy na śmieci,
- płatna Zielona Szkoła, co zmniejsza zainteresowanie niniejszą atrakcją oraz zbyt mało zwierząt na jej terenie.

W pytaniu piątym, według ankietowanych do największych obecnych i przyszłych atutów gminy, które decydują o obecnej atrakcyjności gminy Baruchowo i które mogłyby stać się szansą dla jej przyszłego rozwoju, zaliczyć należy:

- systematycznie modernizowane i rozbudowywane drogi na terenie gminy wraz z infrastrukturą okołodrogową,
- walory turystyczno – rekreacyjne gminy (liczne jeziora, malownicze krajobrazy),
- atrakcyjne położenie gminy na pograniczu 3 województw, przy autostradzie A1,
- tereny inwestycyjne na obszarze gminy,
- szeroka oferta organizowanych na terenie gminy imprez i eventów,
- pozyskiwanie przez Gminę środków unijnych na rozbudowę i modernizację infrastruktury społeczno-technicznej,
- turystyka i małe ekologiczne przedsiębiorstwa dające pracę mieszkańcom,
- rozbudowana infrastruktura sportowa,
- osiedlanie się na terenie gminy młodych osób,
- atrakcyjność gminy pod względem budownictwa jednorodzinnego (walory krajobrazowo-przyrodnicze, sklepy, rozbudowana infrastruktura sportowa, szkoła, ośrodek zdrowia),
- rozbudowywana i modernizowana infrastruktura drogowa.

6. Analiza SWOT – podsumowanie diagnozy

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse), **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **MOCNE STRONY** – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Gminy które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.
- **SŁABE STRONY** – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych.

- SZANSE – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące niekorzystne zjawiska.
- ZAGROŻENIA – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane jako bariery dla rozwoju Gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania.

Celem analizy SWOT jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Gmina podejmuje działania wykorzystujące swój potencjał w celu dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność. Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi Gminy (tzw. szanse i mocne strony).

Poniżej przedstawiono tabele w poszczególnych sferach działalności, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wywierające wpływ na jej dalszy rozwój.

Tabela 42. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie geograficzne przy autostradzie A1 oraz na pograniczu województwa kujawsko-pomorskiego oraz mazowieckiego; • W granicach administracyjnych gminy droga wojewódzka 265, drogi powiatowe oraz sieć dróg gminnych; • Istniejące walory naturalne i krajobrazowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej (liczne jeziora i lasy, rzeka Rakutówka); • Obszary przyrodnicze prawnie chronione na terenie gminy (Rezerwat Przyrody, Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, obszary NATURA 2000, pomniki przyrody); • Rozbudowa mieszkalnictwa jednorodzinnego na terenie gminy; • Zielona Szkoła stanowiąca atrakcyjność turystyczną gminy; • Inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję; • Brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe); • Zaśmiecanie dróg, lasów, przydrożnych zadrzewień; • Zbyt mało śmietników rozstawionych na terenie gminy; • Niewystraszająca ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery, tereny wokół jezior).

<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii na terenie gminy (ogniwa fotowoltaiczne i turbiny wiatrowe); Brak dużych zakładów przemysłowych na obszarze gminy. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców; Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy; Wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi; Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury rekreacyjno-turystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Rakutówka; Dwa osuwiska w miejscowości Grodno; Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; Powstawanie „dzikich” wysypisk; Degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza); Nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców gminy; Osiedlanie się na terenie gminy młodych ludzi; Podejmowanie istotnych ze społecznego punktu widzenia przedsięwzięć inwestycyjnych; Organizowane wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie gminy; Rozbudowana infrastruktura sportowa; Funkcjonowanie na terenie gminy instytucji zdrowia (przychodnie, gabinet stomatologiczny oraz punkty apteczne); Funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie gminy, które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoją podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują. 	<ul style="list-style-type: none"> Bierne środowisko lokalnej młodzieży. Malejący przyrost naturalny; Ujemne saldo migracji; Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym; Ograniczony dostęp do istniejącej infrastruktury sportowej; Niewystarczająca działalność promocyjna gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Napływ nowych mieszkańców; Nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym; Wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej; 	<ul style="list-style-type: none"> Postępujący proces starzenia się społeczeństwa; Rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych;

<ul style="list-style-type: none"> • Efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych; • Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii.
---	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 44. Analiza SWOT – gospodarka

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych; • Wzrost liczby budynków mieszkalnych; • Zmniejszający się poziom bezrobocia, • Funkcjonowanie na terenie gminy małych podmiotów gospodarczych zajmujących się obsługą okolicy turystycznej; • Występowanie terenów inwestycyjnych w miejscowości Baruchowo przy drodze wojewódzkiej nr 265. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym; • Emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Powstawanie na terenie gminy nowych zakładów pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spowolnienie gospodarcze w kraju; • Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności; • Występowanie obszarów przyrodniczych prawnie chronionych, co ogranicza lokowanie niektórych inwestycji gospodarczych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 45. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Droga wojewódzka nr 265 oraz sieć dróg powiatowych i gminnych na terenie gminy; • Bezpośrednie sąsiedztwo autostrady A; • Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg; • Funkcjonująca sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie gminy; • Zadowalający stan sieci elektroenergetycznej; • Brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy; • Funkcjonowanie gminnej oczyszczalni ścieków; • Uporządkowany system gospodarki odpadami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niezadowalający stan techniczny części dróg na terenie gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą (przejścia dla pieszych, oświetlenie uliczne); • Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych i chodników; • Brak sieci gazowej; • Brak internetu światłowodowego; • Zbyt mało śmietników rozmieszczonych na terenie gminy; • Korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, spośród których część może być w niedostatecznym stanie technicznym.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej; Wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków; Rozwój szybkiego Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnąca produkcja odpadów komunalnych; Rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej; Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; Niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 46. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonowanie wielu organizacji i stowarzyszeń pozarządowych; Funkcjonowanie instytucji kultury na terenie gminy; Dostęp do szkolnictwa podstawowego na terenie gminy; Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej; Funkcjonujący na terenie gminy dwaj Dzielnicowi; Dobry poziom bezpieczeństwa przeciwpożarowego (Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej). 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; Brak żłobka na terenie gminy; Niewystarczający poziom oświaty (łączone klasy, zbyt mała ilość nauczycieli, zbyt mało zajęć dodatkowych i wyrównawczych); Brak poczucia bezpieczeństwa i spokoju wśród mieszkańców gminy (brak posterunku Policji oraz zbyt mało patroli policyjnych).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja obiektów pod rozwój społeczny; Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznej; Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnące koszty inwestycji; Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; Niestabilna sytuacja geopolityczna i zdrowotna w Europie i na świecie; Konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w sąsiednich gminach i miastach.

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel, wykresów i rysunków

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Baruchowo w latach 2016-2020.....	4
Tabela 2. Ludność gminy Baruchowo w latach 2016-2020.....	5
Tabela 3. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Baruchowo w latach 2016-2020.....	6
Tabela 4. Saldo migracji w gminie Baruchowo na przestrzeni lat 2016-2020.....	8
Tabela 5. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020	9
Tabela 6. Dzieci w wieku przedszkolnym 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy Baruchowo.....	9
Tabela 7. Wyniki egzaminów gimnazjalnych na terenie gminy Baruchowo w latach 2017-2019 (zestawy standardowe).....	10
Tabela 8. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] dla szkół na terenie gminy Baruchowo, powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2019, 2020 i 2021	11
Tabela 9. Grupy artystyczne, koła, kluby i sekcje w gminie Baruchowo w latach 2016-2020	13
Tabela 10. Imprezy kulturalne na terenie gminy Baruchowo na przestrzeni lat 2016-2020	13
Tabela 11. Księgozbiór bibliotek, liczba czytelników i wypożyczeń księgozbioru na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020	14
Tabela 12. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020.....	18
Tabela 13. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020.....	18
Tabela 14. Ilość oraz kwota świadczeń na rzecz rodziny na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020.....	19
Tabela 15. Opieka zdrowotna na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020	21
Tabela 16. Frekwencja wyborcza na terenie gminy Baruchowo w latach 2014-2020	22
Tabela 17. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020	26
Tabela 18. Liczba podmiotów na terenie gminy Baruchowo wg klas wielkości w latach 2016-2020....	28
Tabela 19. Wpływy do budżetu Gminy Baruchowo z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na przestrzeni lat 2016-2020.....	29
Tabela 20. Bezrobocie na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020	30
Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w gminie Baruchowo w latach 2016-2020	31
Tabela 22. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Baruchowo.....	34
Tabela 23. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych położonych na terenie gminy Baruchowo.....	37
Tabela 24. Położenie gminy Baruchowowg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	40
Tabela 25. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy kujawsko-pomorskiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	43
Tabela 26. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2020 w strefie kujawsko-pomorskiej, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia	43
Tabela 27. Długość dróg na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020 (km).....	45
Tabela 28. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy Baruchowo w latach 2016 - 2020	46
Tabela 29. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Baruchowo w latach 2016 - 2020	46
Tabela 30. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2019.....	46
Tabela 31. Stan zasobów mieszkaniowych Gminy Baruchowo w latach 2016 - 2020	47
Tabela 32. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Baruchowo w latach 2016-2020	48
Tabela 33. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020	48
Tabela 34. Informacje dotyczące oczyszczalni ścieków w Baruchowie w latach 2016-2020	49
Tabela 35. Infrastruktura wodociągowa gminy Baruchowo w latach 2016-2020	50
Tabela 36. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Baruchowie w 2020 r.....	54
Tabela 37. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Baruchowo w [kg] – dane z bazy azbestowej czerwiec 2021 r.	55
Tabela 38. Struktura dochodów majątkowych i bieżących w latach 2016-2020	56
Tabela 39. Struktura wydatków majątkowych i bieżących w latach 2016-2020.....	57

Tabela 40. Nadwyżka operacyjna w latach 2016-2020	57
Tabela 41. Wynik budżetu w latach 2016-2020	58
Tabela 42. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	68
Tabela 43. Analiza SWOT – społeczeństwo	69
Tabela 44. Analiza SWOT – gospodarka	70
Tabela 45. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	70
Tabela 46. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	71
Wykres 1. Liczba ludności w gminie Baruchowo w latach 2016-2020	5
Wykres 2. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Baruchowo w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020	6
Wykres 3. Przyrost naturalny w gminie Baruchowo w latach 2016-2020	7
Wykres 4. Saldo migracji w gminie Baruchowo w latach 2016-2020	8
Wykres 5. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020	19
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD 2007) w 2020 r. na terenie gminy Baruchowo	27
Wykres 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców na terenie gminy Baruchowo, powiatu włocławskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2016-2020	28
Wykres 8. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców na terenie gminy Baruchowo, powiatu włocławskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2016-2020	29
Wykres 9. Bezrobotni zarejestrowani wg płci na terenie gminy Baruchowo w latach 2016-2020	30
Wykres 10. Ankietowani według płci	60
Wykres 11. Ankietowani według wieku	61
Wykres 12. Podział interesariuszy wg formy życia społecznego	61
Wykres 13. Ocena ważności realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych	63
Wykres 14. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej charakteryzują Gminę obecnie	64
Wykres 15. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej powinny charakteryzować Gminę w przyszłości	65
Wykres 16. Elementy w funkcjonowaniu Urzędu Gminy, które wg ankietowanych należałoby poprawić	66
Rysunek 1. Położenie gminy Baruchowo na tle powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego	32
Rysunek 2. Lokalizacja obszarów ochrony na terenie gminy Baruchowo	36
Rysunek 3. Usytuowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Baruchowo	53